

VĚSTNÍK
JARO 2014

OBSAH

Úvod	1
Aktuality	3
Rozhovor s Kateřinou Rudčenkovou, letošní laureátkou Ceny Magnesia Litera za poezii	13
Perspektivy DILIA	16
Směrnice o kolektivní správě – aktuální stav	16
Spolupráce DILIA a ARAS – pokračování debaty o koncepci „Reprízného“ v České televizi.....	19
Personální změny v agentuře DILIA.....	21
Rozhovor s Jiřinou Koudelákovou	22
Granty a ceny DILIA	24
Ocenění	31
Právo	36
Breviář autora: zaměstnanecké dílo versus dílo vědecké.....	36
Problémy s bibliografií katalogu NK ČR.....	39
Žaloba DILIA proti úložišti www.ulozto.cz	41
Kolektivní správa	43
Rozhodnutí evropského soudního dvora – OSA vs. Mariánské Lázně	43
Zábava	48
Libreto k Dvořákově a Kvapilově Rusalce	48
Výročí	52
Úmrtí	54
Kontakty	55

Správní rada DILIA

Vadim Petrov – předseda
Konzultační hodiny každou středu v sekretariátě DILIA
od 12:00 hodin.
Náročnější jednání je třeba domluvit předem
na tel. 283 893 603.

B. A. Šimon Pellar – místopředseda
Josef Hanuš
Vladimír Michálek
PhDr. Roman Ráž
Jaroslava Šiktancová
Mgr. Zdeněk Zelenka

Dozorčí rada DILIA

Ing. Pavel Weigel – předseda
MgA. Jiří Blažek
Mgr. Petr Markov

Věstník vydala DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura o.s.

Uzávěrka 16. 5. 2014

Redakce: Marie Špalová a Helena Eliášová
e-mail: spalova@dilia.cz nebo eliasova@dilia.cz

VALNÁ HROMADA DILIA 16. DUBNA 2014

Vážení členové DILIA,

dovolte mi, abych vám všem poděkoval za bezproblémový a konstruktivní průběh naší Valné hromady. Jsem rád, že ekonomické i celkové pracovní výsledky DILIA byly za minulé funkční období více než optimistické, díky dobré práci všech zaměstnanců a externích spolupracovníků DILIA. Pozitivum celého pracovního procesu se projevovalo narůstající, průběžnou a užší spoluprací s vámi, členy DILIA a dalšími zastupovanými autory, kdy jsme včasným řešením a společnou shodou předcházeli objevujícím se problémům. Tím průběžně docházelo i k posílení vzájemné důvěry a jsem rád, že právě tuto skutečnost mohu plně ocenit a vyzdvihnout. Jsem přesvědčen, že právě tento trend je v dnešní době maximálně důležitý a jeho rozvoj budeme ze všech sil podporovat. Dovolte mi proto, abych vám všem za minulou spolupráci ještě jednou poděkoval a popřál vám hezké, odpočinkové léto.

Vadim Petrov, předseda Správní rady DILIA

Vážení členové DILIA,

i já bych vám chtěl poděkovat za klidný a konstruktivní průběhu Valné hromady DILIA. Jistě byl tento průběh dán i tím, že Valná hromada v tomto roce ani nevolila (členy Správní a Dozorčí rady), ani neschvalovala změny v rozúčtovacím řádu DILIA. V těchto případech bývají naše Valné hromady o hodně bouřlivější.

Nicméně i v tomto roce Valná hromada schválila jednohlasně mnoho každoročně projednávaných materiálů, jejichž výstupy jsou pro činnost DILIA podstatné, respektive rozhodující. Mám na mysli především zprávu předsedy Správní rady, předsedy Dozorčí rady a ředitele, dále pak ekonomické výsledky, miniaturní novelu Stanov DILIA (změnu názvu DILIA na zapsaný spolek – z.s. podle nového občanského zákoníku), rozúčtování odměn z kolektivní správy za rok 2013 a v neposlední řadě rozpočet DILIA na rok 2014.

Za tuto Valnou hromadu jsem vám všem, kteří se jí účastnili jako členové DILIA, chtěl moc poděkovat a těším se na Valnou hromadu příští, a to v roce 2015.

Jiří Srstka, ředitel DILIA

DEN D V DIVADLE NA ZÁBRADLÍ

20. května 2014 proběhl v prostorách Divadla Na zábradlí Den D, kde představila svou činnost a dlouhodobé projekty na podporu českých autorů agentura DILIA. V rámci večera byla mimo jiné udělena také Cena Evalda Schorma, kterou získal mladý autor a překladatel Martin Sládeček.

„Cílem akce s názvem Den D bylo představit aktivity agentury DILIA, která se kromě své běžné činnosti pravidelně a dlouhodobě věnuje také podpoře nastupující generace divadelníků, a zároveň uděluje také plakety DILIA autorům starším za jejich celoživotní přínos“, upřesnil smysl úterního slavnostního večera ředitel DILIA Jiří Srstka.

V rámci večera, kterým provázal Jiří Havelka, byla mimo jiné představena kniha, jež získala Literární grant DILIA. Ten je vyhlášován od roku 2012 a je určen českým nakladatelům a autorům na podporu knižního vydání dosud nepublikovaného a umělecky ojedinělého slovesného díla českého autora. Literární grant DILIA pro rok 2014 ve výši 50.000,- Kč získalo nakladatelství Host, které na slavnostním večeru zastupoval redaktor Jan Němec, na vydání románové prvotiny Jakuba Dotlačila *Jiné životy Hynka Harra*.

Také Divadelní oddělení DILIA představilo své dlouhodobé projekty na podporu mladých českých divadelníků, mezi které patří mimo jiné Divadelní grant DILIA určený studentům a série scénic-

kých čtení 3D. Jednou z hlavních aktivit na poli podpory mladých divadelních autorů je udílení Ceny Evalda Schorma. *„Smyslem tohoto ocenění je podpořit mladé autory, ale také inspirovat studenty k vlastní autorské či překladatelské tvorbě pro divadlo. Díky těmto ak-*

*tivitám objevila agentura DILIA řadu dnes již etablovaných dramatiků a překladatelů,” vysvětluje Zdeněk Harvánek, vedoucí Divadelního a Hudebního oddělení DILIA. Cenu Evalda Schorma, která je určena studentům divadelních škol za původní divadelní či rozhlasovou hru, dramatizaci nebo překlad, uděluje DILIA pravidelně již od roku 2001. V letošním roce se do finále dostalo 6 autorů, a to jak překladatelů, tak autorů původních her. Vzhledem k vysoké kvalitě nominovaných textů se porota rozhodla ocenit všechny finálové texty a udělit i čestná uznání. Absolutním vítězem Ceny Evalda Schorma se stal Martin Sládeček za dramatizaci románu Thomase Manna *Zpověď hochštaplera Felixe Krulla* a její překlad z němčiny. Úryvek vítězné hry představila v rámci večera formou scénické skici režisérka a členka Správní rady DILIA Jaroslava Šikancová. První místo v soutěži je již tradičně spojeno s finanční odměnou ve výši 10.000,- Kč a díky finančnímu příspěví syna Evalda Schorma, pana Oswalda Schorma, který se předávání osobně zú-*

častnil, již několikátým rokem získali finanční ohodnocení také autoři na druhém a třetím místě. „Můj otec by si to tak přál. Mladé začínající české autory je potřeba ocenit a podpořit. Zároveň jsem rád, že si díky tomu mladí divadelníci připomenou právě osobnost Evalda Schorma”, dodal Oswald Schorm. Na osobnost Evalda Schorma vzpomínal v rámci večera také Jiří Menzel.

Vedle mladých a začínajících autorů ocenila Správní rada DILIA také autory za celoživotní dílo. Z rukou předsedy Správní rady DILIA Vadima Petrova převzali plaketu DILIA za úspěšnou uměleckou činnost prof. Martin Hlinský, prof. Pavel Klener, prof. Jiří Chvála a Mario Klemens. *„Správní rada DILIA již několik let udílí plaketu DILIA, jejímž prostřednictvím chce ocenit umělce za jejich celoživotní umělecké tvůrčí počiny a aktivní činnosti v kulturní oblasti. Společně s ostatními aktivitami tak chce DILIA ocenit kontinuálně kulturní dění nejen v České republice”, uzavřel Vadim Petrov.*

MŠ

JARNÍ DÍLY CYKLU 8@8

Projekt cyklu scénických skic s názvem 8@8 pokračoval také v první půlce roku 2014. V březnu se představila úspěšná hra rakouského herce a režiséra Volkera Schmidta, v dubnu zazněl kontroverzní text skotského dramatika Davida Greiga a květnový díl patřil oslavám sedmdesátých narozenin švédského autora Larse Noréna.

7. března 2014 proběhl ve Studio Švandova divadla další díl cyklu scénických skic 8@8. Jeho režie se tentokrát ujal osvědčený tým Marie Nováková a Ivo Kristián Kubák, který byl nominován na Cenu Alfréda Radoka za objev roku 2013. Společně představili hru **Cyklisti** v překladu Jana Šotkovského, která měla světovou premiéru v listopadu 2007 v Theater Heidelberg a byla také vybrána i na prestižní Stückemarkt v Heidelbergu.

5. dubna 2014 debutoval v rámci cyklu 8@8 mladý režisér Jan Holec. V jeho režii a v překladu Davida Košťáka měli diváci možnost sledovat kontroverzní hru **Události**, která je inspirována teroristickým činem Anderse Breivika. Hra pro dva herce a pěvecký sbor měla premiéru v roce 2013 na festivalu Fringe, odkud se ihned dostala do dalších britských divadel, včetně londýnského Young Vic Theatre.

Poslední jarní díl proběhl v duchu oslav sedmdesátých narozenin slavného švédského dramatika Larse Noréna. Lars Norén,

držitel Severské ceny Švédské akademie („malá Nobelovka“) za rok 2003, je považovaný za pokračovatele strindbergovské a bergmanovské tradice švédského divadla, sám přitom často přitahuje nejružnější skandály. U nás je Norén skoro neznámý a na jevištích neuváděný. Na svém kontě má však přes 80 divadelních a televizních her, mnoho z nich se dočkalo inscenování téměř po celém světě. V překladu Martina Severýna a režii Zuzany Burianové se divákům ve Studiu Švandova divadla představila tentokrát hra **O lásce**, rodinné a partnerské drama v podání Petra Stacha, Evy Leimbergerové, Jana Holíka, Lucie Polišenské a Václava Chalupy.

Všechny texty v elektronické podobě jsou k dispozici v DILIA

MŠ

LARS NORÉN OSLAVIL V PRAZE 70. NAROZENINY

5.–7. května 2014 proběhly v Praze oslavy narozenin slavného švédského dramatika. DILIA a Divadlo LETÍ v rámci nich představilo další díl cyklu 8@8.

Lars Norén, nejúspěšnější, nejuznávanější a zároveň nejkontroverznější švédský dramatik přelomu tisíciletí, oslavil letos v květnu 70. narozeniny. Držitel Severské ceny Švédské akademie („malá Nobelovka“) za rok 2003 je považovaný za pokračovatele strindbergovské a bergmanovské tradice švédského divadla, sám přitom často přitahuje nejružnější skandály. U nás je Norén skoro neznámý a na jevištích neuváděný. Na svém kontě má přes 80 divadelních a televizních her, mnoho z nich se dočkalo inscenování téměř po celém světě.

Divadlo NaHraně připravilo spolu s Divadlem LETÍ, DILIA, Velvyslancetvím Švédska v Praze, Skandinávským domem a Divadlem Kampa u příležitosti 70. narozenin nejvýznamnějšího současného švédského dramatika sérii scénických čtení, projekcí a přednášek.

V rámci tří denního programu proběhl ve Studiu Švandova divadla také díl cyklu 8@8, věnovaný tentokrát Norénově nově přeložené hře *O lásce* v režii Zuzany Burianové.

Lars Norén: O lásce (Om kärlek)

Překlad: Martin Severýn

Obsazení: 2 – 4 muži, 2 ženy

Šest lidí v současném Stockholmu. Dva rozpadající se vztahy, jeden vznikající... nebo dva? Tři? Rozpadají se všechny, nebo všechny teprve vznikají? Všichni se rozcházejí s životní láskou kvůli své životní lásce. Mistrně minimalistická fuga nejvýraznějšího současného švédského dramatika, kde se šest hlasů prolétá v jednoduchém jazyce každodenních dialogů.

Text v elektronické podobě je k dispozici v DILIA.

MŠ

BEZESNÁ NOC MĚLA SVĚTOVOU PREMIÉRU VE FRANCII

Brněnské divadlo Krajiny uvádí při své účasti na festivalu současného evropského dramatu Les Eurotopiques ve francouzském Lille světovou premiéru hry dramatika Pavla Trtílka *Bezesná noc*.

Šestý ročník unikátního festivalu Les Eurotopiques se odehrál od 12. do 17. června ve francouzském Touringu. Deset souborů z celé Evropy představilo své divadelní projekty prostřednictvím scénického čtení. Letošním jednotícím tématem byla „Vášeň“. Festival umožňuje poprvé konfrontovat dosud neuvedené hry s veřejným ale i odborným publikem. Hráme se dostane mezinárodní pozornosti, která usnadní jejich případné uvedení napříč Evropou. Vítěznou scénickou skicu porota odmění finanční podporou připravované inscenace.

MŠ

TAJNÁ ZPRÁVA Z PLANETY MATEK V PORTLANDU

16.-18. ledna 2014 proběhlo ve Studio Theatre Lincoln Hall v Portlandu scénické čtení hry *Tajná zpráva z planety matek* (*Mamma Guerilla*) česko-chilské autorky Anny Saavedry v překladu a režii Kateřiny Bohadlové.

Text vznikl v rámci rezidenčního programu Centra současné dramatiky Divadla LETÍ pro brněnské HaDivadlo, které ho má na repertoáru již druhým rokem. Text je k dispozici v češtině a angličtině a v současné době vzniká také německý překlad.

Fascinující, zneklidňující, komická i trýznivá esej o mateřství ve všech jeho podobách je pestrou koláží dialogů, monologů, lyrických ploch, ironických komentářů i dokumentárních textů, které se pokoušejí ohledat bílé místo na mapě našeho vesmíru. Hlavní postavou hry je stohlavý chór matek, z něž vystupují konkrétní hlasy...

MŠ

PETER HANDKE OBDŘEL PRESTIŽNÍ MEZINÁRODNÍ CENU IBSEN AWARD 2014

Peter Handke obdržel jednu z nejprestižnějších mezinárodních divadelních cen Ibsen Award 2014. Ocenění Ibsen Award je udělováno osobnosti nebo kulturní či umělecké instituci, která výrazně přispěla k rozvoji divadla jako umělecké formy. Ibsen Award je nejvíce dotovaná divadelní cena na světě. Oceněný obdrží finanční odměnu ve výši 300. 000,- EUR. Cena se uděluje na popud norské vlády od roku 2008. Ocenění je předáváno v průběhu Ibsenova festivalu vždy 20. března, tj. v den výročí narození Henrika Ibsena. Nositelé Ibsen Award doposud jsou: Peter Brook (2008), Ariane Mnouchkine (2009), Jon Fosse (2010), Lennart Lidström (2011), Heiner Goebbels (2012), Arne Lygre (2013) a Peter Handke (2014).

Peter Handke (*1942, Griffen, Korutansko), rakouský spisovatel, básník, dramatik a překladatel. Vyrůstal v chudých poměrech na korutanském venkově, kde zažil hrůzy druhé světové války - zdejší Slovinci byli odvlékáni do koncentračních táborů a okolí se hemžilo slovinskými partyzány (své vzpomínky na toto období ztvárnil v dramatickém opusu *Immer noch Sturm*). Na gymnáziu objevil Handke svou zálibu v psaní a jako dvanáctiletý vytvořil šestnáctistránkový text nazvaný *Můj život*. Po maturitě začal v Grazu studovat práva, svá studia ale nedokončil a rozhodl se věnovat výhradně psaní. Rok 1966 byl pro Handkeho průlomovým rokem - vydal svůj

první román *Sršni (Die Hornissen)* a v režii Clause Peymanna měla premiéru jeho hra *Spílání publiku*. Kritika byla nadšená a Handkem se podařilo získat pověst literárního enfant terrible, která mu zůstala dodnes. Od sedmdesátých let spolupracoval s Wimem Wendersem (básnické monology ve filmu *Nebe nad Berlínem*). Handke spoluzaložil frankfurtské nakladatelství Frankfurter Verlag der Autoren. Peter Handke je nositelem více než dvaceti literárních ocenění, obdržel například rakouskou státní cenu za literaturu (Großer Österreichischer Staatspreis für Literatur) nebo Cenu Franze Kafky. V současné době žije a tvoří v Chaville u Paříže a patří mezi nejvýznamnější rakouské spisovatele a dramatiky. Za hru *Immer noch Sturm* získal na festivalu Mülheimer Theatertage 2012 hlavní cenu Mülheimer Dramatikerpreis.

Hry Petera Handkeho v DILIA:

Proč kuchyň? (překlad: Zuzana Augustová)

Hra o ptaní aneb Cesta do Sonorní země (překlad: Zuzana Augustová)

Přes vesnice (překlad: Zuzana Augustová)

Sebeobviňování (překlad: Jitka Bodláková)

Immer noch Sturm (nepřeloženo)

Die schönen Tage von Aranjuez (nepřeloženo)

HE

ZAHRANIČNÍ CENY

CENY UBU 2013

V prosinci 2013 se v milánském divadle Piccolo Teatro konalo již 36. slavnostní udílení Cen Ubu. Cenu Ubu za nejlepší původní italský text získala epická hra **Pantani** autora **Marca Martinelliho**. Zvláštní cenou Premio Ubu byl oceněn **Stefano Massini**, a to za svůj dosavadní přínos italské současné dramatiky s důrazem na triologii **Lehman Trilogy**.

Více o vítězné hře:

Marco Martinelli, *Pantani* (2012)

Marco Pantani (1970 – 2004) byl italský profesionální cyklista. Přezdívalo se mu „pirát“ kvůli šátku, který nosil na hlavě při každém závodu. V roce 1998 vyhrál Tour de France i Giro d'Italia. Slavil obrovský úspěch. V roce 1999 byl ale cyklista během závodu Gira disqualifikován pro domnělé užití nepovolených látek. Pantani upadl do depresí, ze kterých se už nikdy úplně nezotavil. 14. února 2004 byl nalezen mrtvý v hotelu v Rimini. Předávkoval se kokainem. Byvalé hvězdě profesionální cyklistiky bylo 34 let.

HEIDELBERGER STÜCKEMARKT 2014

Ve dnech 25. 4. – 4. 5. 2014 se konala soutěžní přehlídka nové německojazyčné dramatiky Heidelberger Stückemarkt. Heidelberger Stückemarkt patří k nejdůležitějším festivalům se zaměřením na nové objevy současné dramatiky a jejich podporu. Již od roku 1996 představuje formou scénických čtení dosud neuvedené divadelní hry a oceňuje nemalou finanční částkou vítězné texty. Letošní festival otevřela vítězka minulého ročníku Henriette Dushe s oceněnou hrou **lupus in fabula**. Patronem festivalu byl finský dramatik, překladatel a režisér Jukka-Pekka Pajunen. Letošní ročník festivalu byl zaměřený na finské divadlo a představil to nejzajímavější ze současné finské dramatiky.

Hlavní cenu Heidelberger Stückemarkt 2014 získal Ulf Schmidt za svou hru *Der Marienthaler Dachs*. Hlavní mezinárodní cenu Heidelberger Stückemarkt 2014 získala finská autorka Pipsa Lonka za svou hru **These little town blues are melting away**. Cenu publika získal opět finský autor, a to Juha Jokela za hru **Patriarkka**.

Originální texty tučně vyznačených her jsou elektronicky k dispozici v DILIA.

HE

ZEMŘEL KAREL KRAUS

Dne 15. března 2014 zemřel ve věku 94 let teatrolog, dramaturg, překladatel, esejista a kritik Karel Kraus.

Karel Kraus se významně podílel na formování českého poválečného divadla. Spolupracoval s režisérem Otomarem Krejčou v činohře Národního divadla a v Divadle za branou. Kromě Krejči spolupracoval také s režisérem Jiřím Frejkou. Karel Kraus se zajímal o divadlo od středoškolských studií. Po válce byl dramaturgem pražské vinohradské scény a od poloviny 50. let do roku 1961 působil za Krejčovy éry na české první scéně. V roce 1965 s Krejčou založil Divadlo za branou. Signatář Charty 77 od roku 1986 redigoval samizdatovou revui *O divadle*. V první polovině 90. let s Krejčou spolupracoval na obnovení Divadla za branou. V roce 2001 vydal Kraus knihu *Divadlo ve službách dramatu*, která vyšla jako první svazek edice *České divadlo - eseje, kritiky, analýzy*. Za knihu získal cenu F. X. Šaldy. Karel Kraus byl také nositelem francouzského řádu Za zásluhy, který se uděluje cizincům za zásluhy o francouzskou kulturu. Ocenění získal v roce 2011 za překlady francouzských her. V roce 2010 obdržel cenu ministerstva kultury za přínos českému divadlu.

HE

ZEMŘEL BOŘIVOJ SRBA

V sobotu 3. května 2014 zemřel ve věku osmdesáti dvou let český pedagog, teatrolog, dramaturg a historik profesor Bořivoj Srba, zakladatel Divadla Husa na provázku.

„S jeho smrtí odchází nenahraditelný svědek z divadelního světa, který my už známe jen zprostředkovaně, ale jeho odkaz bude nejen v Divadle Husa na Provázku, v jeho studentech, v jeho pozoruhodném díle teoretickém, ale i v celé české divadelní obci pokračovat dál,“ vzpomínal na svého kolegu Břetislav Rychlík.

Kromě Husy působil Srba jako profesor Janáčkovy akademie múzických umění i Masarykovy univerzity, v 60. letech se zapsal do povědomí divadelního publika jako hlavní dramaturg Mahenovy činohry Státního divadla v Brně. V roce 1967 spolu se svými žáky založil studiovou scénu Divadlo Husa na provázku a po prvních pět let ji řídil. Byl iniciátorem jejího programu tzv. „nepravidelné“ dramaturgie, která si později získala evropský vzhlas.

Srbovu dramaturgickou a pedagogickou kariéru načas přerušila sovětská okupace a na akademickou půdu se mohl vrátit až po revoluci. Jako teoretik se Srba zabýval především vývojem českého divadla v osmnáctém století, době první a druhé republiky i okupace a českou divadelní avantgardou. Doktorátu filozofie dosáhl na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

MŠ

100. VÝROČÍ NAROZENÍ BOHUMILA HRABALA

Dne 28. března 2014 jsme si připomněli 100. výročí narození Bohumila Hrabala. Oslavy probíhaly na všech významných místech spojených s autorovým životem - v Brně, v Kersku i na Praze 8. U příležitosti výročí vydalo nakladatelství Mladá fronta ve spolupráci s Památníkem národního písemnictví „kroniku života i díla“ Bohumila Hrabala s názvem *Hlučná samota*. V Mladé frontě dále vyšel reprint knihy *Domácí úkoly* a ve spolupráci s nakladatelstvím Aulos také bibliofilské vydání *Postřižín*. Novou původní publikaci s názvem *Slavnosti sněženek – odhalená tajemství a lidské osudy* v Hrabalově Kersku připravil k vydání kerský Lesní ateliér Kuba. Památník národního písemnictví ve spolupráci s Literaturhaus Berlin uspořádal u příležitosti výročí mezinárodní výstavní projekt s názvem *Kdo jsem. Bohumil Hrabal: spisovatel – Čech – Středoevropa*, který je možné navštívit do konce srpna v letohrádku Hvězda a poté v Literaturhaus Berlin. Jeho putovní verze budou ke zhlédnutí na konzulátech ČR v mnoha zemích Střední Evropy. Osobnost Bohumila Hrabala byla připomenuta také v rámci 20. mezinárodního knižního veletrhu Svět knihy Praha, a to pořadem *Literární záčátky Bohumila Hrabala*.

Michaela Celárková

MILAN KUNDERA – 85. VÝROČÍ

V úterý dne 1. dubna 2014 oslavil osmdesáté páté narozeniny spisovatel Milan Kundera. Gratulujeme!

Kunderovy romány lze rozdělit podle toho, zda byly původně napsány v českém jazyce, nebo ve francouzštině. Až do románu *Nesmrtelnost* byly původně napsány česky. Jelikož nemohly před rokem 1989 vyjít na území ČSSR, byly vydávány v exilovém nakladatelství Josefa Škvoreckého Sixty Eight Publishers v Torontu. Bohužel ani po roce 1989 dříve zakázané romány v České republice nevyšly (*Život je jinde*, *Valčík na rozloučenou*, *Knihy smíchu* a *zapomnění a Nesnesitelná lehkost bytí*). Jako první z nevydaných románů vyšla *Nesmrtelnost* a to v roce 1993, v roce 1997 pak vyšel *Valčík na rozloučenou*. Počínaje románem *La lenteur* (*Pomalost*, 1995) píše Milan Kundera své romány francouzsky. Dále následuje román *L'identité* (*Totožnost*, 1997) a roku 2003 vyšel ve Francii jeho román s názvem *L'ignorance* (*Nevědomost*). Proč romány, původně vydané ve Škvoreckého exilovém nakladatelství, nemohou vyjít znovu v nezměněné podobě, vysvětluje Milan Kundera v doslovu k českému vydání *Nesmrtelnosti*. Jeho zatím posledním románem je *Oslava bezvýznamnosti* (*La Fête de l'insignifiance*, 2013).

Michaela Celárková

ZEMŘELA VĚRA CHYTILOVÁ

12. března 2014 zemřela ve věku 85 let režisérka, scenáristka a pedagožka Věra Chytilová. S dvacítkou hraných filmů a řadou skvělých dokumentů je považována za nejvýznamnější ženskou režisérskou osobnost v historii české kinematografie. Za své dílo získala řadu ocenění, včetně francouzského Řádu za umění a literaturu, Českého lva za dlouholetý umělecký přínos českému filmu či státní medaile Za zásluhy.

Věra Chytilová původně studovala architekturu. V barrandovských studiích začínala jako klapka a vypracovala se na mocnou režisérku. Své směřování se nakonec rozhodla stvrdit studiem na pražské FAMU. Dostala se do ročníku Otakara Vávry a podařilo se jí zazářit i mezi spolužáky, jako byli Jiří Menzel, Juraj Jakubisko nebo Evald Schorm. Rozruch vzbudil už její absolventský *Strop*. Snímek *Sedmikrásky* o poněkud nekonvenčním životě dvou kamarádek Marie a Marie si vysloužil dokonce in-

terpelaci v tehdejší Národní shromáždění - a Věra Chytilová pověst potížistky. Filmy Věry Chytilové si získávaly pozornost zejména díky režisérčině pronikavému vidění světa. Bez příkras dovedla zobrazit komplikované lidské vztahy, třeba ve filmu

Hra o jablko. Ostatně o lásce a jejích podobách režisérka často přemýšlela. Na mušku si brala i aktuální společenskou situaci. Nemilosrdná sonda do výstavby sídliště *Panelstory* je pro lidi, kteří totalitu nezažili, dodnes silným zážitkem. Režisérka se nevyhýbala ani dokumentům. Natočila třeba film *Praha - neklidné srdce Evropy*, *Vzlety a pády* nebo *Portrét Ester* o její přítelkyni a výrazné osobnosti šedesátých let výtvarnici Ester Krumbachové.

Zdroj: www.rozhlas.cz

MŠ

ROZHOVOR S KATEŘINOU RUDČENKOVOU, LETOŠNÍ LAUREÁTKOU CENY MAGNESIA LITERA ZA POEZII

Věnujete se poezii, próze i dramatu. Ve kterém z těchto literárních druhů se jako autorka cítíte nejlépe?

Ve všech se cítím dobře, každý žánr dovoluje uchopit realitu jiným způsobem.

Za svou sbírku *Chůze po dunách* jste v dubnu letošního roku obdržela prestižní ocenění Magnesia Litera. Můžete nám oceněnou sbírku krátce představit? Liší se nějakým způsobem od Vaší dosavadní básnické tvorby?

Jsem zas o něco starší, a tak se v nové sbírce objevuje více existenciálních bilancí. Titul *Chůze po dunách* odkazuje k pobřeží Baltského moře v Lotyšsku, kde jsem během dvou stipendijních pobytů napsala třetí část sbírky pod vlivem tamní úchvatné, až vesmírně opuštěné dunové krajiny.

Psaní básní je, domnívám se, velmi osobní a křehká činnost. Když píšete básně, tvoříte je spíše pro sebe nebo už při jejich psaní myslíte na jejich čtenáře?

Ne, při psaní na žádné konkrétní čtenáře a jejich chápání nemyslím. Ale při následných úpravách textu se samozřejmě snažím být srozumitelná. Promlouvám k nějakému hypotetickému příjemci

plnému absolutního pochopení, tedy asi k něčemu vyššímu nad námi, s čím se psaním pokouším spojit.

Myslíte si, že je v České republice poezii a básníkům věnována dostatečná pozornost? Liší se vnímání pozice básníka u nás a v zahraničí?

Nepatřím k těm, kteří si stěžují na nedostatečnou pozornost věnovanou básníkům, protože mně se zdá zcela dostatečná i jen ta, kterou si básníci věnují navzájem. Nemyslím si, že je třeba cpát poezii pod nos masám. V Evropě se mi zdá ten ohlas všude obdobný, zato v Jižní Americe, konkrétně když jsem byla na festivalu v kolumbijské Cartageně, jsem zaznamenala, že tu má předčítání básní ve veřejném prostoru veliký ohlas, přitáhlo do ulic davy skoro jako na rockové koncerty.

Vaše tvůrčí práce se v poslední době zaměřila spíše na poezii než na psaní divadelních her. Plánujete se k dramatu v dohledné době vrátit?

Ráda bych se k psaní her vrátila, pokud bych cítila, že je možnost vidět je na jevišti nebo slyšet v rozhlase. Psát hry do šuplíku je frustrující. Ze sedmi mých her byly nějakým způsobem uvedeny

čtyři, moje motivace poněkud ochabla. I když v poslední době mi tu chuť psát oživila studenti JAMU a jejich soubor Reversing Door, kteří se pro své představení inspirovali mou hrou *Niekur*.

Získala jste celou řadu tvůrčích stipendií (v Rakousku, Německu, v Lotyšsku). Můžete nám tyto své tvůrčí pobyty krátce přiblížit? Jak probíhají? Pracuje se Vám lépe v zahraničí, tj. mimo domov, než v Čechách?

V každém případě se mi pracuje lépe mimo domov, když jsem vyvázaná z povinností každodenního pracovního života. Ta stipendia probíhají tak, že člověk dostane k dispozici vlastní pokoj v rámci literárního domu, v Rakousku jsem byla sama, v Německu a Lotyšsku to bylo vždy více umělců v domě. Každý přijíždí s nějakým vlastním projektem, na kterém tam sám pracuje.

V roce 2007 jste absolvovala měsíční rezidenční pobyt pro zahraniční dramatiky v Royal Court Theatre v Londýně. Čím se lišil od zmíněných literárních tvůrčích pobytů? Byl pro Vás jako pro dramatičku přínosný?

V Royal Court Theatre to bylo něco úplně jiného, žádné klidné psaní o samotě. To byl měsíční workshop nabitý intenzivní prací, každodenní setkání s ostatními dramatiky z různých koutů světa, s anglickými režiséry, chodili jsme do divadla, četli hry, diskuto-

vali, pozvali nám tam Toma Stopparda a dokonce ještě tehdy žijícího staříckého Harolda Pintera. Poslední týden pobytu nám každému přidělili režiséra a herce, kteří nám nastudovali deset minut ze hry, se kterou jsme tam přijeli. Bylo to pro mě strašně přínosné, hlavně dramaturgické zásahy do vznikajícího textu v součinnosti s herečkami, kdy si člověk mohl okamžitě ověřit, co z textu funguje a co ne. Byl pak obrovský zážitek, vidět úryvek z vlastní hry v podání geniálních britských hereček a slyšet smích třísethlavého publika ve velkém sále Royal Courtu.

Jste držitelkou několika prestižních cen tuzemských i zahraničních. Jsou pro Vás tato ocenění podnětem k další práci?

Ta ocenění nejsou cílem mé práce, ale je pravda, že fungují jako průběžné potvrzení, že se snad ve své tvorbě ubírám správným směrem.

Závěrem si neodpustím jednu obligátní otázku: Na čem nyní pracujete? Chystáte nějakou novou knihu nebo divadelní hru?
Momentálně pracuji na nové próze.

Rozhovor vedla Helena Eliášová

Kateřina Rudčenkov (*12. 4. 1976, Praha),
básnířka, prozaička, dramaticka.

Absolvovala Konzervatoř Jaroslava Jeřka (obor Tvorba psnovho textu a scénáře) a Āeskou zemědělskou univerzitu (obor Evropsk agrrn diplomacie). Vydala bsnck sbírky *Ludwig* (1999), *Není nutn, abyste m navstvoval* (2001), *Popel a slast* (2004), *Chůze po dunách* (2013) a knížku povídek *Noci, noci* (2004). Je zastoupena v povídkových souborech *Uř t nemiluju* a *Schůzky s erotikou* (2005). Je bsn byly pelořeny do několika jazyků, je zastoupena v zahraniĀnch antologiích. Za dvojazyĀn překlad druh sbírky *Nicht nötig, mich zu besuchen* (2002) vydan v Rakousku, obdrřela v roce 2003 nmeĀskou cenu Huberta Burdy pro mlad vchodoevropsk básníky. Získala tvrĀ stipendium v Nezvislm literárním domu v rakousk Kremř (2001), Stipendium Hermanna Kestena v Norimberku (2002), stipendium v Künstlerhaus Schloss Wiepersdorf (2004) v NmeĀcku a v Mezinárodním dom spisovatel a pekladatel v Lotyšsku (2008 a 2009). V roce 2011 se zuĀstnila překladatelského workshopu Visegrad Poetesse v MaĀarsku. Scenck nĀrt jež divadelní hry *Frau in Blau* (2004) uvedlo Āino-hern studio Ust nad Labem v roce 2004. Za hru *Niekur* (2006), kterou uvedlo v prosnc 2008 prařsk Divadlo Ungelt, získala 2. cenu v dramatick soutěži Cen Alfréda Radoka za rok 2006, piĀemř

Autorem fotografie je  Adam HlavĀ

1. cena nebyla udělena. Na základě tohoto úspěchu se zuĀstnila msĀnho rezidenĀnho pobytu v Royal Court Theatre v Londýně, v rámci nhoř vznikla hra *Āas teřno-vho dmu*, kter postoupila do finále Cen Alfréda Radoka 2007, v Āervnu 2008 ji uvedlo ve scenckm Āten newyorsk Immigrants' Theatre a rozhlasovou podobu odvysílala stanice ĀRo Vltava v lednu 2009. Hra byla zařazena do elektronick antologie Āeskch dramatiků *Game's Not Over*. Za svou sbírku *Chůze po dunách* získala v roce 2014 prestiřn Cenu Magnesia Litera za poezii.

SMĚRNICE O KOLEKTIVNÍ SPRÁVĚ – AKTUÁLNÍ STAV

Dne 26. 2. 2014 byla definitivně schválena nová rozsáhlá směrnice týkající se oblasti autorských práv, jmenovitě oblasti kolektivní správy – tzv. směrnice o kolektivní správě¹. Směrnice vyšla 20. 3. 2014 v Úředním věstníku EU a 20 dní poté vstoupila v platnost.

Jedná se o předpis, který byl orgány EU velice intenzivně připravován a projednáván v posledních dvou letech a jehož podoba se v průběhu jeho projednávání dosti podstatně měnila. Všechny tzv. „dotčené strany“² vč. DILIA a nadnárodních organizací, jichž je členem (CISAC, SAA a IFRRO) a jež zastupují autorskoprávní obec na mezinárodní úrovni, tak jeho projednávání bedlivě sledovali a snažili se její finální tvar ovlivnit. A že věru byl důvod.

Původní záměr Evropské komise coby předkladatele totiž byla relativně úzce vymezená harmonizace – směrnice se měla původně týkat převážně „licencování hudebních děl při on-line způsobech užití s přeshraničním prvkem“. Při své cestě

schvalovacím kolečkem přes Evropský parlament a Evropskou radu, resp. jejich výbory a jiné pracovní orgány, směrnice poněkud nabobtnala až do své finální podoby. Původní téma nebylo opomenuto a stále je jádrem směrnice, nicméně přibyla dosti podstatná část, kterou lze nazvat „obecnou evropskou úpravou oblasti kolektivní správy“.

Stručně shrnuto, do směrnice byla přidána úprava, která se netýká jen kolektivní správy v oblasti hudby, ale směřuje k oblasti kolektivní správy jako takové a pod heslem „transparentnosti kolektivní správy“ zakotvuje řadu evropských pravidel, které se dotknou ústrojenství a fungování veškerých kolektivních správců a podobných subjektů v EU.

Co tedy směrnice ve své finální podobě obsahuje:

- legální definice pojmů práva EU pro celou oblast kolektivní správy;
- úpravu zastupování autorů/jiných nositelů práv kolektivními správci;
- úpravu členství autorů/nositelů práv v kolektivních správcích;
- základní práva členů/zastupovaných a povinnosti kolektivních správců vůči nim;

1 Celý název směrnice zní: Směrnice Evropského parlamentu a rady 2014/26/EU, ze dne 26. února 2014, o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu, dále jen „směrnice“

2 V bruselském žargonu „stakeholders“, tedy zcela obecně míněno všechny subjekty, kterých se připravovaná směrnice potenciálně může dotknout.

- harmonizaci pro organizační strukturu kolektivních správců, tj. vymezení min. standardu dělení pravomocí jednotlivých orgánů kolektivních správců i základní úpravu práv a povinností jejich managementu;
- harmonizaci pro oblast správy inkasa, minimální standardy vyúčtování, určité limity pro nakládání s inkasem odměn, limity pro oblast rozúčtování odměn;
- minimální úpravu povinností uživatelů;
- pravidla směřující k transparentnosti činnosti kolektivních správců, zejm. úpravu zveřejňování určitých údajů;
- a konečně – úpravu přeshraničního licencování on-line práv kolektivními správci v oblasti hudby.

I z výše uvedeného výčtu je zřejmé, že se jedná o úpravu poměrně obsáhlou a co se témat týče značně rozmáchlou. Z pohledu kolektivních správců a vůbec strany nositelů práv jde o až hysterickou snahu evropských institucí ukázat snahu „něco“ s kolektivní správou udělat, pokud možno pod líbivým heslem „transparentnosti kolektivní správy“.

Z mé strany nejde o kritiku snahy harmonizaci oblasti kolektivní správy na komunitární úrovni realizovat, ale spíše způsobu, jímž se tak činí.

Jde totiž o příklad úpravy, která tak trochu „zapřahá vůz před koně“. V jednom předpisu totiž upravuje oblast velice úzkou a velice konkrétní, tj. „přeshraniční licencování hudby on-line kolektivními správci“, a naopak tu nejobecnější jako jsou pravidla pro

vnitřní uspořádání kolektivní správy, práva a povinnosti členů kolektivních správců atd., jak je zřejmé z výčtu výše.

To s sebou nese na jednu stranu až neuvěřitelnou kazuistiku směrnice, na druhou stranu její pro praktickou implementaci dle mého názoru až nerealizovatelnou obecnost.

To vše bez toho, že by této úpravě formální stránky kolektivní správy předcházela alespoň základní harmonizace obsahová.

Jak je totiž všeobecně známo, pojetí i rozsah kolektivní správy v 28 členských státech EU je převelice rozdílný, snaha o zakotvení společných pravidel pro formální uspořádání správců, pro formu jejich vyúčtování a pravidel fungování vůbec, bez alespoň základní harmonizace obsahu kolektivní správy a bez rozlišování jednotlivých segmentů kolektivní správy, hrozí způsobit vážné problémy jejího fungování v případě nekompatibilní implementace směrnice jednotlivými členskými státy a klade vysoké nároky na jejich obezřetnou implementaci národními zákonodárci. Směrnice totiž poněkud ignoruje, jak zcela odlišné modely kolektivní správy, které v jednotlivých členských státech fungují, tak fakt, že kolektivní správa v oblasti hudby se značně liší od kolektivní správy ve všech ostatních oblastech (např. v oblasti audiovizu, výtvarného umění atp.).

Na druhou stranu je třeba konstatovat, že harmonizace kolektivní správy a autorského práva vůbec je jistě pro správné fungování v rámci EU záměrem vhodným a odněkud se zkrátka začít musí.

Tolik stručné shrnutí obsahu směrnice a jeho hlavních slabin z pohledu jednoho ze subjektů, jichž se úprava přímo dotýká.

Závěrem ještě načrtnu, co by mělo následovat nyní:

- lhůta pro tzv. transpozici směrnice do české národní úpravy je dva roky, konkrétně by tedy směrnice měla být do českého právního řádu provedena do 10. 4. 2016;
- s ohledem na rozsah směrnice lze předpokládat, že Ministerstvo kultury ČR začne práci na nutné novele autorského zákona co nejdříve, nejpozději v průběhu příštího roku;
- po implementaci směrnice do českého právního řádu, (resp. do právních řádů všech 28 států EU), nastanou změny v organizačních strukturách a činnosti kolektivních správců v duchu směrnice;
- tedy, na straně jedné budou kolektivní správci měnit své stanovy, složení svých orgánů, své rozúčtovací řády a vůbec re-

alizovat veškeré změny vycházející z „obecných ustanovení směrnice“, na straně druhé dojde ke změnám ve způsobu licencování v oblasti on-line užití hudby v rámci EU.

Na úplný závěr si dovoluji vložit přání, aby český zákonodárce při provádění směrnice projevil dostatek zdravého rozumu a směrnice byla skutečně implementována ve smyslu předpokládaném právem EU – tedy adaptována na český právní řád a podmínky panující v ČR s přihlédnutím ke specifikům českého právního řádu i národní situace v dané oblasti. A neuplatní, bohužel tak častý, postup striktně transpoziční – tedy prakticky doslovné „opsání“ směrnice do autorského či jiného zákona. V daném případě si lze aplikaci takového způsobu transpozice v praxi ČR skutečně jen těžko představit.

Jan Barták

SPOLUPRÁCE DILIA A ARAS – POKRAČOVÁNÍ DEBATY O KONCEPCI „REPRÍZNÉHO“ V ČESKÉ TELEVIZI

Většina autorů činných v audiovizii je jistě dlouhodobě obeznána se situací ohledně tzv. reprízního v České televizi (dále „ČT“). Tedy se situací, kdy se výše reprízního¹ odvozuje procentním podílem z odměny za vytvoření díla, přičemž výše této procentní odměny, resp. její rozpětí je zakotveno v interních předpisech ČT, v „Sazebnících honorářů“².

Jak DILIA, tak Asociace režisérů a scénáristů (dále jen ARAS) i autoři samotní dlouhodobě usilují o dosažení situace, kdy si autoři činní při televizní tvorbě budou moci být jisti rámcem podmínek, které pro ně budou v případě zakázek od České televize platit. A to bez ohledu na to jaký druh díla zrovna tvoří, pro kterého kreativního producenta ČT pracují či zda jde o produkci ČT, koprodukcí nebo tzv. zakázkovou tvorbu apod.

Přestože se totiž situace, zejména po loňském úspěchu právě ARAS, který spočíval v dílčím navýšení odměn ve stávajících sazebnících, může jevit jako relativně stabilizovaná (a jistě by mohlo být i hůř!), stávající systém má několik podstatných nedostatků.

Níže proto stručně shrnu zásadní slabiny aktuální systému tvorby reprízního:

1. Sazebníky jsou interním, nezávazným dokumentem ČT, je to dokument vytvářený samozřejmě po diskuzích a v jistém konsenzu i s autory, resp. jejich asociacemi a zástupci, ale přesto jednostranně, přeneseně řečeno „vrchnostensky“. To, že v nějaké podobě existuje dnes, negarantuje, že v téže podobě bude existovat i zítra, resp. že bude zítřka vůbec existovat.
2. Sazebníky nezahrnují všechny druhy tvorby, existují rozsáhlé oblasti, na které se reprízne nevztahuje (např. dětské pořady, tzv. zábava, malý dokument atd.).
3. Odměny vymezené Sazebníky, jakož i od nich odvozené reprízne, jsou vymezeny značným rozmezím (podlaha–strop), kde autoři na tzv. strop dosahují jen zřídka a podlaha je naopak nepřiměřeně nízká.
4. Problém inflace – aktuální sazby reprízního jsou vypočítány procentní sazbou z odměny za vytvoření díla. To znamená, že jejich výše je prakticky zafixována. A co se jeví jako jejich akceptovatelná výše dnes, nemusí být pravdou za pět, deset, neřku-li více let.

¹ Podílová odměna za užití díla vysíláním v ČT, z hlediska právního.

² Konkrétně článek hovoří o „Sazebníku honorářů pro scénáristy“ a „Sazebníku honorářů pro režiséry“.

5. Sazebníky navíc reprízné negarantují a jak tomu bývá u všech dokumentů typu „všeobecných podmínek“, i zde naleznete poznámky pod čarou, psané malým písmem, nicméně s velkým dopadem pro autory. Coby příklady uvedu jen namátkou, že „po dohodě s autorem lze reprízné zahrnout do jednorázové odměny“; „sazebník umožňuje sjednání jiné odměny, než je sjednáno v sazebníku“ atp. Následkem toho přirozeně existují neřídcké případy, kdy se ČT sazebníkem neřídí a sjedná reprízné nižší či žádné.
6. Konečně je to v poslední době populární řešení „výroby“ ČT prostřednictvím jiných produkcí, tzv. „zakázkářů“. A na ty se sazebník nevztahuje a tyto produkce tak přirozeně s autory reprízné sjednávají nerady a zřídkakdy.

DILIA tuto situaci se znepokojením sleduje a společně s dotčenými asociacemi tvůrců (v první řadě s ARASEM) se dlouhodobě snaží najít řešení, které by výše uvedené slabiny stávajícího systému řešilo.

Aktuálně proto DILIA a ARAS iniciovaly schůzku u generálního ředitele ČT Petra Dvořáka a vedoucích zaměstnanců ČT, kde chtějí uvedené téma (znovu)otevřít a pokud možno smírně a společně začít problémy řešit.

Nutno ovšem říct, že příliš vůle k jednání navzdory opakovaným slibům ze strany ČT dosud projevono nebylo.

S ohledem na počáteční stav další fáze „bitvy o reprízné“ je předčasné společnou vizi DILIA a ARASu blíže prezentovat, a to i s ohledem na nejasný postoj ČT k návrhům řešení, nicméně v blízké budoucnosti ji DILIA vám, autorům, předloží.

Co bude pro úspěšnost vyjednávání DILIA, ARASU a případných dalších partnerů ze strany autorských asociací a sdružení podstatné? Aby tuto snahu a prezentované cíle podpořili samotní jednotliví tvůrci.

Kdybych to měl shrnout, úspěch akce záleží na vyjednávací síle DILIA, ARAS a na jednotě autorů.

Jan Barták

PERSONÁLNÍ ZMĚNY V AGENTUŘE DILIA

Na začátku dubna odešel z divadelního oddělení DILIA Jan Jiřík, který se staral o agentáž pro anglickojazyčnou oblast. Novým agentem pro tuto oblast je David Košťák (email: kostak@dilia.cz). David Košťák v současné době studuje Divadelní fakultu Akademie múzických umění v Praze na katedře Teorie a kritiky. Vedle autorské tvorby se věnuje překladu cizojazyčných uměleckých textů do českého jazyka. Spolupracuje s Divadlem LETÍ jakožto lektor dramaturgie.

K 31. 3. 2014 ukončil pracovní poměr v DILIA dlouholetý právník oddělení kolektivní správy Mgr. Jiří Juránek. K 1. 4. 2014 po mateřské dovolené nastoupila právnička Mgr. Helena Pavlíková (email: pavlikova@dilia.cz), která se bude věnovat zejména agendě mediálního oddělení a kolektivní správy.

K 31. 5. 2014 skončil v důsledku její výpovědi pracovní poměr vedoucí literárního oddělení DILIA, Michaely Celárkové. Vedení DILIA uskutečnilo na toto pracovní místo neveřejné výběrové řízení, z něhož jako vítězka vyšla Barbora Beránková (email: berankova@dilia.cz). Ta nastoupila do DILIA již v polovině května 2014, aby převzala od Michaely Celárkové její agendu a od 1. 6. 2014 se stala novou vedoucí literárního oddělení DILIA. Děkujeme slečně Celárkové za všechno, co pro DILIA a zejména pro autory udělala, slečně Beránkové pak upřímně gratulujeme k nové pracovní funkci a přejeme jí hodně úspěchů v její práci.

JS+JB+HE

ROZHOVOR S JIŘINOU KOUDELÁKOVOU

Patříš k nejvěrnějším zaměstnancům DILIA. Jak dlouho a na jakých postech jsi vlastně v DILIA pracovala?

Do DILIA jsem nastoupila v květnu roku 2000 na doporučení svého bývalého šéfa, dr. Jerieho, se kterým jsem před tím spolu pracovala v agentuře Elekta. Od svého nástupu do DILIA jsem celých třináct let pracovala v mediálním oddělení.

Co přesně tvořilo náplň tvé práce jakožto vedoucí mediálního oddělení?

Na základě žádosti některého z médií jsem kontaktovala příslušného nositele autorských práv, informovala jsem ho o požadovaném užití a dohodla s ním podmínky smlouvy. Pak nastalo jednání s příslušným médiem a po něm uzavření smlouvy. V některých případech nás média oslovila a požadovala vyřízení autorských práv autora, kterého DILIA nezastupovala. V takovém případě jsme s ním zahájili jednání o zastupování, se kterým ve většině případů autoři souhlasili.

Mediální oddělení se věnuje oblasti, která přichází asi nejčastěji s nějakými novinkami. Do záběru patří nejen televize, rozhlas, film, ale i internet nebo e-knihy. Je těžké vždy pružně reagovat na nová média?

Nová média znamenají větší objem práce, ale způsob práce se nemění.

Jakou nejkomplikovanější a naopak nejkurióznější kauzu jsi řešila?

Nejkomplikovanější kauza byla asi ta první... Někdy mi přišlo kuriózní užití uměleckého díla v reklamách, ale i to patřilo k mé práci.

Určitě jsi během praxe narazila na řadu případů, kdy autoři doplatili na neznalost svých autorských práv. V čem tkví podle tebe největší výhoda zastupování Agenturou DILIA?

Ano, to se nám stalo mnohokrát. Největší výhodou zastupování DILIA je, že má díky svému dlouholetému působení větší přehled o výši odměn za užití díla, má srovnání a může lépe posoudit např. znevážení díla.

Během let jsi se pracovně setkala s řadou výrazných osobností z oblasti kultury. Která setkání patřila k těm nejzajímavějším?

Nejzajímavější a nejmilejší setkání pro mne byla ta se Zdeňkem Troškou, Václavem Bedřichem a jeho paní, paní Macourkovou, Fan Vavřincovou, Josefem Ladou a mnoha dalšími.

Co ti DILIA dala a co naopak vzala?

Práce v DILIA mi dala výborný pracovní kolektiv, dokonce mnohdy dobré kamarádky, spolupráci se zajímavými, chytrými lidmi a hlavně práci, která mne bavila nejvíc ze všeho, co jsem v průběhu života dělala.

Jsi čerstvě několik měsíců v důchodu. Jak si to užíváš?

Mám více času na rodinu, na své koníčky a přátele, ale setkávání s mnoha lidmi, se kterými jsem spolupracovala, mi docela chybí.

Co by jsi popřála DILIA do budoucna?

Hodně bezproblémových klientů a všem zaměstnancům pohodu na pracovišti a tolerantní a velkorysé vedení, jaké jsem poznala já.

Rozhovor vedla Marie Špalová

VÍTĚZEM CENY EVALDA SCHORMA SE STAL MARTIN SLÁDEČEK

V rámci slavnostního večera v Divadle Na zábradlí s názvem Den D převzal Martin Sládeček z rukou Oswalda Schorma a Jiřího Menzela cenu za dramaturgii románu Thomase Manna *Zpověď hochštaplera Felixe Krulla* a její překlad z němčiny. Cena Evalda Schorma za původní hru, dramaturgii či překlad hry (do češtiny dosud nepřeložené) je určena pro studenty a je spojena s finanční odměnou pro autora (nebo kolektiv). Cena je udělována každoročně na základě nominací, přičemž nominovat může jakákoliv fyzická osoba, zejména však pedagogové a studenti výše uvedených škol a divadelní odborná veřejnost.

Hlavním cílem je podpora a motivace mladých autorů a překladatelů v jejich autorské práci. Díla začínajících autorů se tak mohou dostat do širšího divadelního kontextu, než je samotná akademická půda. Cena Evalda Schorma se během své existence stala vedle Ceny Alfréda Radoka prestižním oceněním, uznávaným nejen v Čechách, ale i v zahraničí.

Texty oceněné Cenou Evalda Schorma se doposud dočkaly více než 20 divadelních inscenací v profesionálních divadlech, např. v Národním divadle moravskoslezském Ostrava, Švandově divadle, Studiu Ypsilon, A Studiu Rubín, Městském divadle Zlín, Divadle Antonína Dvořáka v Příbrami, a 5 rozhlasových inscenací.

CENA EVALDA SCHORMA ZA ROK 2013

1. MÍSTO:

Martin Sládeček (JAMU) za dramaturgii románu Thomase Manna *Zpověď hochštaplera Felixe Krulla* a její překlad z němčiny

2. MÍSTO:

Helena Kebrtová (DAMU) za překlad pěti aktovek *Grand - Guignol*

3. MÍSTO:

Tereza Verecká (DAMU) za původní hru *Kapři*
Jan Krupa (JAMU) za překlad hry Laurenta Gaudého *Onysos zuřivec*

ČESTNÉ UZNÁNÍ:

Matěj Randár (JAMU) za původní hru *Maturanti*
Pavol Seriš (JAMU) za původní hru *Nezamestnaní*

MŠ

JUBILEJNÍ PŘEKLADATELSKÁ DÍLNA DILIA 2014

V letošním roce pořádá DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura již podesáté překladatelskou dílnu. Workshop je určen začínajícím překladatelům, ať už z řad studentů filologických oborů, či naopak studentů divadelních škol a dalších, kteří mají dostatečné jazykové vybavení a zájem o divadelní texty. Letošní ročník Překladatelské dílny DILIA je zaměřen na překlad **anglickojazyčných muzikálových textů**. Smyslem překladatelské dílny je přiblížit účastníkům problematiku překladu divadelního textu a překladu písňového textu.

Každý účastník během workshopu přeloží jeden muzikálový text. Účastníci budou pracovat pod vedením zkušených překladatelů a dramaturgů, s nimiž budou průběžně svou práci konzultovat. Na společných setkáních budou moci diskutovat průběh práce s ostatními účastníky dílny. Tutori mladých překladatelů jsou v tomto roce **Adam Novák, Jan Šotkovský a Pavel Bár**. Z přihlášených mladých překladatelů vybrala DILIA ve spolupráci s tutory tři stipendistky.

V rámci Překladatelské dílny DILIA tak vzniknou tři nové překlady:

Stephen Dolginoff: *Thrill me*

překlad: Hana Nováková, tutor: Pavel Bár

Paul Graham Brown: *The Great Houdini*

překlad: Barbora Hančilová, tutor: Adam Novák

Michael John LaChiusa: *Bernarda Alba*

překlad: Helena Michková, tutor: Jan Šotkovský

Na začátku května proběhlo úvodní setkání mladých stipendistů s jejich zkušenými tutory, které bylo zaměřené na praktickou přípravu budoucích překladatelů, tj. na základní informace ohledně specifik divadelního překladu, na problematiku překladu písňových textů, na stručný vhled do tématu autorského zákona. Během září dojde k dalšímu setkání všech účastníků, kde se budou probírat jejich zkušenosti s překladem, stipendisté budou mít šanci vzájemně si překlady ohodnotit a vyslechnout názory nejen svých tutorů, ale i svých kolegů. Závěrečné setkání, během kterého budou vzniklé překlady nebo spíše úryvky z nich představeny formou scénického čtení, proběhne v prosinci 2014 v Divadle na Orlí v Brně.

Projekt vzniká za podpory Správní rady DILIA a Hlavního města Prahy.

HE+DK

DIVADELNÍ GRANTY DILIA NA ROK 2014 UDĚLENY

Agentura DILIA pokračuje také tomto roce v podpoře mladých českých autorů a divadelníků. Letos jsme grantové řízení určené pro studenty vysokých uměleckých škol vypsalí již po deváté (viz www.dilia.cz/granty) a přihlásilo se celkem 14 projektů.

Těší nás, že studenti projevují zájem o současnou dramaturgii, jak o zahraniční tak i původní českou. Oblíbě se těší scénická čtení, některá jsou součástí větších cyklů a velmi ambiciózních projektů, ale také regulérní inscenace.

V letošním grantovém řízení bylo podpořeno celkem 7 projektů:

Kapři – inscenace původní hry mladé české autorky – DAMU Praha (5.000,- Kč)

3jsou3 – inscenované čtení dramatických textů tří dosud neuvedených divadelních her – FPF Opava (10.000,- Kč)

Salón původní tvorby 2014 – 21. ročník festivalu scénického čtení původní autorské tvorby – JAMU Brno (15.000,- Kč)

Expérience Grand-Guignol – inscenace čtyř nově přeložených francouzských aktovek – DAMU Praha (15.000,- Kč)

SPECIFIC 2014: UKRAJINA – scénické čtení dvou ukrajinských her v novém překladu – FFMU, JAMU Brno (12.000,- Kč)

Gulí Daj – inscenace původní romské hry – FFUK Praha (5.000,- Kč)

Bye bye Baby, Sannas sanna jag – česká premiéra inscenace současné švédské hry v novém českém překladu a nová inscenace švédské hry v českém překladu – FFMU Brno (8.000,- Kč)

Grantová komise rozdělila celkem 70.000,- Kč.

GRATULUJEME!

MŠ

ČTVRTÝ ROČNÍK PROJEKTU DILIA 3D

V rámci letošního ročníku mezinárodního studentského divadelního festivalu Zlomvaz připravila agentura DILIA ve spolupráci s DAMU již čtvrtý ročník projektu 3D – třetí rozměr dramatu. Během pátečního odpoledne 9. 5. 2014 byly formou scénického čtení na Katedře činoherního divadla DAMU uvedeny tři současné zahraniční hry.

Scénické čtení hry hvězdy současného německého dramatu, Maria von Mayenburga, **Mučedník** v překladu Kateřiny Bohadlové připravil Kryštof Pavelka. *Co by se stalo, kdyby západoevropský křesťan hlásal svou víru tak naléhavě a radikálně jako řada podobně uvědomělých stoupenců islámu? Páchal by atentáty a obětoval se ve jménu víry? Pubertální Benjamin odmítá chodit na hodiny plavání a při biologii navlékat kondom na mrkev. Matka doufá, že jsou za tím drogy. Nejsou ale. Z Benjaminových protestů a biblických citací jde strach.*

Druhým scénickým čtením byla v režii Adama Svobidy hra **Bye Bye Baby** švédské dramatičky Asy Lindholm v překladu Romany Švachové a kol.

Mladí lidé. Facebook. Snění. Utíkání od reality. Posedlost internetem. Teenageři spolu mluví (chatují), ale vzájemně si nerozumí. Chtějí řešit své osobní problémy, jsou ale zahlceni informacemi, vše je dezinterpretováno, skutečná komunikace je nemožná.

Závěrečné čtení patřilo opět německé dramatice, a to komedii Davida Gieselmanna **O klucích aneb Jsem kuchař!** (překlad Anežka Ruševová) v režii Josefa Kačmarčíka.

Čtyři nebezpeční kluci. Měli by být za mřížemi. Místo toho mají absolvovat kurz vaření. Naučit se krok za krokem připravit menu a stejně krok za krokem najít své místo ve společnosti. Nevaří se ale jen jídlo. Vaří se emoce. Je jen otázkou času, kdy se celý kurz vymkne kontrole.

Poslední část projektu 3D byla věnována moderované diskuzi na téma *MLÁDEŽ JAKO TÉMA SOUČASNÉ DRAMATIKY*, kdy se inscenátoři, herci, studenti, návštěvníci festivalu a další zájemci setkali k rozhovoru o prezentovaných hrách. Hlavní host diskuze, překladatelka a herečka Anežka Rusevová, přítomné seznámila s tradicí Jugendtheater v Německu. Diskuzi moderovala Tatiana Brederová, divadelní teoretička a publicistka.

V rámci projektu 3D – třetí rozměr dramatu proběhl také křest monografie *V hlavní roli text: podoby a proměny scénického čtení*, kterou vydala Katedra teorie a kritiky v nové ediční řadě Black_Box Nakladatelství Akademie múzických umění v Praze.

Čtvrtý ročník projektu DILIA 3D – třetí rozměr dramatu se setkal s velkým ohlasem i návštěvností. Reportáž o projektu s názvem *3D – Tříkrát (ne)jinak o mládeži* vyšla ve studentském časopisu Obraťel, který vydává Katedra teorie a kritiky DAMU v průběhu festivalu Zlomvaz.

Projekt vznikl za podpory Správní rady DILIA a Hlavního města Prahy.

Autorem fotografií je © Jan Taimr.

HE

LITERÁRNÍ GRANT DILIA PRO ROK 2014

Agentura DILIA se rozhodla letos potřetí vyhlásit Literární grant DILIA určený českým vydavatelům a nakladatelům na podporu vydání dosud nepublikovaného a umělecky přínosného slovesného díla českého autora. Celkem bylo přihlášeno osm projektů. Členové Správní rady DILIA se během svého jednání dne 9. dubna 2014 rozhodli udělit Literární grant DILIA pro rok 2014 nakladatelství **Host** a podpořit tak částkou **ve výši 50.000,- Kč** vydání románové prvotiny ***Jiné životy Hynka Harra*** autora **Jakuba Dotlačila**.

Prezentace vítězného projektu proběhla dne 20. května 2014 v rámci Dne D v prostorách Divadla Na zábradlí.

MC

VYHLÁŠENÍ CEN MAGNESIA LITERA 2014

Vítězové ceny Magnesia Litera byli vyhlášeni 15. dubna 2014 na Nové scéně Národního divadla v Praze. Od roku 2013 se agentura DILIA stala partnerem jednoho z nově vzniklých ocenění Magnesia Litera, a to ceny **DILIA Litera pro objev roku**. Díky příspěvku agentury DILIA tak bylo možné odměnit vítěze této kategorie, mladého lékaře Jana Trachtu, částkou **30.000,- Kč**. Jeho románová prvotina **Tichý dech** vyšla v nakladatelství Paseka.

Přehled dalších oceněných:

Magnesia Litera – Kniha roku

Jiří Padevět – *Průvodce protektorátní Prahou (Academia)*

Litera za prózu

Emil Hakl – *Skutečná událost (Argo)*

Litera za poezii

Kateřina Rudčenkova – *Chůze po dunách (fra)*

Litera za nakladatelský čin

kol. autorů - *Velké dějiny zemí koruny české (Paseka)*

Litera za překladovou knihu

Péter Esterházy – *Harmonia caelestis*, přeložil Robert Svoboda (*Academia*)

Litera za knihu pro děti a mládež

Ondřej Buddeus, David Böhm – *Hlava v hlavě (Labyrint)*

Litera za literaturu faktu

Jiří Padevět – *Průvodce protektorátní Prahou (Academia)*

Cena čtenářů

Zdeněk Svěrák – *Po strništi bos (Fragment)*

Blahopřejeme!

MC

CENA DILIA A ASOCIACE ČESKÝCH KAMERAMANŮ ZA CELOŽIVOTNÍ DÍLO

Asociace českých kameramanů udělila 15. února 2014 na slavnostním večeru v pražském kině Lucerna již po devatenácté své ceny.

Cenu za celoživotní kameramanské dílo, kterou uděluje společně s již zmíněnou AČK také DILIA, získal kameraman

Vladimír Opletal. Cenu předal předseda Správní rady DILIA pan Vadim Petrov a pan Zdeněk Zelenka.

Vladimír Opletal se narodil 26. února 1931. Od poloviny 50. let se přes půl století podílel na vzniku desítek televizních filmů, pořadů, inscenací i seriálů. Na kontě má například projekty *Hodina klavíru*, *Lakomec*, *Ideální manžel*, *Návštěva staré dámy*, cyklus *Bakalářů* i seriály *Arrowsmith*, *Hříchy pro pátera Knoxe*, *Nejmladší z rodu Hamrů*, *Eliška a její rod* a *Tři chlapi v chalupě*, který se natáčel v roce 1962. O dva roky dříve stál za kamerou v pražském Divadle ABC při záznamu inscenací *Balada z hadrů* a *Těžká Barbora* s Janem Werichem a Miroslavem Horníčkem.

HE

NOMINACE NA CENY MKČR

Ministerstvo kultury ČR vydalo letos opět výzvu pro zájemce o podávání návrhů na nominace na *Cenu Ministerstva kultury ČR za přínos v oblasti kinematografie a audiovizí*, *Cenu Ministerstva kultury ČR za přínos v oblasti divadla, hudby, výtvarného umění a architektury pro rok 2013* a také na *Státní cenu za literaturu* a *Státní cenu za překladatelské dílo*.

DILIA nominovala na tyto ceny následující osobnosti z řad svých členů nebo zastupovaných autorů:

Ceny MKČR za přínos v oblasti kinematografie a audiovizí:

Věra Plívová – Šimková

Ceny MKČR za přínos v oblasti divadla, hudby a výtvarného umění a architektury:

Divadlo: Jiří Hubač (in memoriam)

Hudba: Vadim Petrov (na návrh prof. JUDr. Jiřího Srstky, ředitele DILIA)

Státní cena za literaturu a Státní cena za překladatelské dílo:

Literatura: Josef Hrubý

Překlad: Václav Daněk

HE

THÁLIE 2013: LADISLAV SMOČEK OBDRŽEL ZVLÁŠTNÍ CENU KOLEGIA

V sobotu 28. 3. 2014 proběhl v historické budově Národního divadla již 21. ročník udělování ceny Thálie. Zvláštní cenu Kolegia obdržel režisér a dramatik Ladislav Smoček.

Ladislav Smoček se narodil 1932 v Praze. Dětství prožil v jižních Čechách a v Plzni, kde také maturoval na gymnáziu (1951). V letech 1952-1956 studoval režii na pražské Divadelní fakultě AMU. Koncem studia ho silně ovlivnila osobnost režiséra Alfréda Radoka, jemuž asistoval při inscenaci *Ďábelského kruhu* Hedy Zinnerové v ND. Počátkem 60. let ho Radok přizval k práci v Laterně magice, s níž přešel v roce 1963 do Státního divadelního studia. V roce 1965 zde s Jaroslavem Vostrým založil Činoherní klub, jehož zahajovacím představením byla Smočkova hra *Piknik*. S touto scénou, kde Smoček působí dodnes, je spjata jeho dráha nejtěsněji, třebaže častěji hostoval v řadě divadel u nás i v zahraničí. Až do konce 60. let byl hlavním domácím autorem Činoherního klubu, kde tehdy inscenoval téměř výhradně vlastní dramatické texty. Témata, situace a role, které divadlu nabídl, byla do velké míry určující pro utváření stylu souboru. Smočka vždy zajímal zdánlivě běžný, „malý“ člověk v konfrontaci s přírodou, jejíž je neapatrnou součástí a kterou si nese v sobě. Pod tlakem situace bezprostředního ohrožení projevuje tento nenápadný, neškodný člověk svou biologickou podstatu a reaguje s nečekanou, dravou

agresivitou, vyvolanou strachem, ať už je jeho důvod reálný nebo fiktivní, ať se odehrává v rovině dramaticky „vážné“, jako v *Pikniku*, nebo drasticky komické, jako v *Bludišti* a především v *Podivném odpoledni Dr. Zvonka Burkeho* nebo v *Bitvě na kopci*. Burke byl jednou z nejúspěšnějších původních komedií nejen v 60. letech, ale v celé naší poválečné dramatičce až po naše dny. Je také jednou z nejpřekládanějších českých her vůbec. Dosud poslední Smočkova hra *Jednou k ránu*, jejíž uvedení bylo

v roce 1972 spolu s jeho staršími kusy zakázáno, byla poprvé uvedena až v r. 2000. Za svou literární, především dramatickou tvorbu (souborné vydání *Činohry a záznamy*, 2002) obdržel Smoček Cenu Karla Čapka (2004).

HE+DK

CENU DRÁMA 2013 ZÍSKAL PAVEL TRTÍLEK

Druhé místo v dramatické soutěži o nejlepší hru v českém a slovenském jazyce DRÁMA 2013 získal český autor Pavel Trtílek se svou hrou *Bezesná noc*.

V Bratislavě v sobotu 17. května vyvrcholil desátý ročník festivalu inscenací současné dramatiky Nová dráma/New Drama 2014. Součástí závěrečného ceremoniálu festivalu v Městském divadle P. O. Hviezdoslava bylo předávání tří festivalových cen a cen soutěže Dráma.

Hlavní cenu festivalu získala Činohra Slovenského národního divadla za inscenaci hry *Rechnitz – Anjel Skazy* v režii Davida Jařaba, který si cenu převzal spolu s ředitelem Činohry Slovenského národního divadla Romanem Polákem. Hra současné rakouské autorky Elfriede Jelinek vychází ze skutečné události a nabádá k zásadnímu zamyšlení se nad klíčovými událostmi dějin moderní Evropy.

Súťaž DRÁMA 2013

V rámci slavnostního večera se udělovaly také ceny soutěže původních dramatických textů divadelních her ve slovenském a českém jazyce **DRÁMA 2013**. První cenu získal **Daniel Hevier** za text *Smrt' si vás pridala do svojich kruhov*. Na druhém místě se umístil **Pavel Trtílek** s textem *Bezesná noc*. **Jana Bodnárová** získala za text *Snežný vrchol* třetí místo.

Cenu Rádia Devín, o které rozhodovala odborná porota ve složení Ján Šimko, Zuzana Grečnerová a Peter Pavlac, získala **Lenka Čepková** za text *Až do Ameriky!*

Pavel Trtílek: BEZESNÁ NOC

Obsazení: 2 muži, 1 žena

Dva tuláci – oslovující se jako Rothschild a Onassis – žebrají v dešti na chodníku u supermarketu, přičemž se snaží ulehčit si životní situaci popíjením levného krabicového vína, vzpomínkami a vyprávěním o životě v přepychu, který snad kdysi vedli coby proslulé postavy světového byznysu. Není přitom jisté, jestli tito dva staří přátelé jsou skutečně zkrachovalými miliardáři, či se do jejich rolí jen situují. Během toho zkoušejí krátké improvizované divadelní skeče, jejichž uváděním se hodlají vymanit z ponižujícího žebvání a hraním výstupů o světě byznysu a financí vylepšit své žití na velkém jevišti světa. Jejich snahu naruší tajemná postava, která se představí jako Vášeň. Ta během svých tří výstupů sehraje s Rothschildem a Onassisem svou vlastní hru, která je však skutečná a výrazně zasáhne do přátelství této dvojice.

Hra měla světovou premiéru ve Francii v rámci festivalu současného evropského dramatu Les Eurotopiques ve francouzském Lille.

Text v elektronické podobě je k dispozici v DILIA.

Pavel Trtílek (*1977), dramatik, básník, překladatel. Vystudoval Divadelní fakultu JAMU (postgraduálně obor dramaturgie a autorská tvorba), kde nyní působí jako pedagog. Dosavadní autorská činnost zahrnuje přes patnáct celovečerních divadelních her a další hry kratšího rozsahu. Většina z nich byla uvedena na českých jevištích. Jeho hry *Špína*; *Poslední večeře*; *Můj krásný svět*; *Modelky* a *Večer umělců* se dostaly do finále dramatické sou-

těže Ceny Alfréda Radoka, přičemž hra *Poslední večeře* získala 2. cenu. Rozhlasovou hru *Ave Maria* nahrál Český rozhlas Brno. V posledních letech tvoří i v autorském tandemu s Janem Krupou, se kterým se věnují také překladům z francouzštiny (Ionesco, Tardieu, Beckett, Pinget, Dubillard). V roce 2011 dokončil svůj první román nazvaný příznačně: *Poslední kniha*. Pro kulturní periodika píše divadelní recenze. Některé jeho hry jsou přeloženy do cizích jazyků (němčina, slovenština, španělština, maďarština, ruština).

MŠ

PLEJTVÁK MILANA ŠOTKA ZÍSKAL CENU ALFRÉDA RADOKA

Nejlepší českou hrou roku se stala komedie *Plejtvák* autora a režiséra Milana Šotka v produkci Cabaretu Calembour Praha, jehož je spoluzakladatelem. Slavnostní udílení letošních divadelních Cen Alfréda Radoka se konalo v sobotu 8. března ve Studiu Hrdinů v pražském Veletřním paláci.

Gratulujeme!

Hra Plejtvák i další autorovy texty jsou elektronicky k dispozici v DILIA.

O vítězné hře Plejtvák: První polovina 90. let 19. století. Byt doktora Struny na pražském nábreží. Vkusně a zámožně zařízený interiér připomíná díky klenutému žebroví břicho velryby.

Doktor Struna, český vlastenec, přispěje zásadním dílem na zakoupení kostry plejtváka myšoka pro právě budované Národní muzeum. Po řadě eskapád – kosti plejtváka je nutno odmastit v nedaleké Ringhofferově továrně – má být skelet konečně umístěn do nové budovy. Tu za Strunou přichází prostředník ředitelství muzea, Malajel, s neradostnou zprávou: kostra se do muzea nevejde, je třeba ji zkrátit o sedm ocasních obratlů. Začíná boj mezi Strunou a Malajelem o sedmero obratlů. Vedlejší dějová linka se pak točí kolem komponování oslavné „Ódy na plejtváka“ a vztahu

Strunovy služičky k mladíkovi Karuzelskému, jenž vlastnoručně pohání druhou pražskou senzaci roku 1893 – kolotoč na Královských Vinohradech (dnes známý jako kolotoč na Letné).

Hra realizovaných metafor české malosti a uměleckých kompromisů (do Národního muzea, jen když se zbavíš obratlů). Aluze jonášovské i mefistofelovské. Téma „zprznění“ se podepíše také na formě hry – odtud podtitul „hra, jíž chybí sedm obratlů“. Autor vychází z historických událostí, avšak nakládá s nimi velice volně, některé zcela pomíjí, jiné dramaticky zhuťňuje. Plejtvák je první celovečerní hrou Cabaretu Calembour (premiéra 19. února 2013 na malé scéně Studia Ypsilon v autorově režii).

Hra získala 2. místo v soutěži o Cenu Evalda Schorma za rok 2012 a získala Cenu Alfréda Radoka za nejlepší původní českou hru roku 2013.

O autorovi:

Milan Šotek (*1985), absolvent pražské DAMU (obor dramaturgie činoherního divadla), v letech 2010–2013 dramaturgem Moravského divadla Olomouc, od sezony 2013/2014 dramaturgem Divadla na Vinohradech. Spolu s Igorem Orozovičem a Jiřím Suchým z Tábora založil autorské divadlo Cabaret Calembour, kde se uplatňuje jako autor, textař a herec (soubor získal cenu ČESKÝ TUČŇÁK 2010 a 2012 v kategorii „Mladé divadlo“). Jako dramaturg spolupracoval s režiséry Michaelem Tarantem, Radovanem Lipu-

sem, Martinem Glaserem, Januszem Klimszou, Michalem Langem či Štěpánem Páclem. Jeho talent je tak rozepjat mezi velkou činohrou a malé formy. Knižní výbor Hry se slovy a tanci (KANT 2012) obsahuje pět dramatických textů, které Šotek napsal buď pro Cabaret Calembour (*Borůvčí, Sukna, Plejtvák*), nebo na objednávku profesionálních scén (*Tajemství Žlutého hřbetu* pro Divadlo A. Dvořáka Příbram a *Nový bleší cirkus* pro Studio Ypsilon) a jež se pravidelně umísťovaly ve finále Ceny Evalda Schorma (2008, 2011, 2012). Jeho hra *Plejtvák* se stala nejlepší původní českou hrou roku v rámci udílení Cen Alfréda Radoka za rok 2013. V rámci rezidenčního programu Centra současné dramatiky Divadla LETÍ nyní chystá původní *Frašku a la krab aneb KRABARET* pro Slovácké divadlo Uherské Hradiště.

MŠ

BREVIÁŘ AUTORA: ZAMĚSTNANECKÉ DÍLO VERSUS DÍLO VĚDECKÉ

Autoři uměleckých děl jsou s institutem zaměstnaneckého díla obeznámeni většinou velice povšechně, jelikož se jich tento institut v praxi příliš nedotýká. Již jsou dávno pryč doby, kdy divadelní dramatici, jevištní výtvarníci a režiséři byli zaměstnanci divadel. To samé platí pro filmové režiséry, scénáristy, kameramany, kostýmní výtvarníky a architekty, jakož i hudební skladatele. Dnes jsou všechny tyto profese vykonávány většinou na tzv. volné noze a uživatelé s těmito autory podepisují smlouvy o dílo, které obsahují též licenční část. To samé platí i pro autory a překladatele krásné (fiktivní) literatury. Odlišná situace je však na poli vědeckém. Je kupodivu, že právě autoři vědecké literatury mají velice nízké povědomí o tom, co vlastně institut zaměstnaneckého díla obsahuje.

Tak tedy autor, který vytvoří dílo v rámci pracovního poměru nebo na základě dohody o práci konané mimo pracovní poměr (dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti), do slova a do písmene „odevzdává“ všechna oprávnění k užití takového díla zaměstnavateli, a to nejen ohledně majetkových práv, ale i práv osobnostních. Zaměstnavatel tak za zaměstnance (autora) svým jménem a na svůj účet (!) vykonává všechna majetková práva k dílu a autor je za vytvoření díla a za jeho užití odměněn pouze mzdou, platem či odměnou v případech dohod o pracích ko-

naných mimo pracovní poměr. To vše po dobu trvání majetkových práv autora k dílu (tedy 70 let po jeho smrti) bez ohledu na to, zdali autor rozvázal pracovní poměr se zaměstnavatelem či nikoli za splnění jediné podmínky, a sice té, že dílo vzniklo v době existence pracovního poměru či dohody o práci konané mimo pracovní poměr. „Vylvlastnění“ autorských práv jde dokonce tak daleko, že zaměstnavatel je oprávněn dílo uvádět na veřejnosti pod svým jménem, nechat ho změnit, dokončit či spojit s jiným dílem atd. atd. Autor má sice nemnoho mechanismů, jak se této situaci v zákonech vymezených případech bránit, v praxi jsou však tyto postupy užívány spíše výjimečně. Jde především o období tzv. bestsellerové doložky v tom smyslu, že pokud zaměstnavatel docílí exploatací díla zisku, který je ve zjevném nepoměru se mzdou či jinou odměnou vyplacenou autorovi (zaměstnanci), má autor právo na zaměstnavateli požadovat přiměřenou dodatečnou odměnu. Ostatně celou problematiku zaměstnaneckého díla obsahuje v přehledné podobě § 58 autorského zákona.

Dlužno výrazně podtrhnout, že určité druhy děl jsou pojímány jako díla zaměstnanecká i tehdy, pokud nebyly vytvořeny v pracovním či obdobném pracovním poměru. Jde o počítačové programy, databáze a díla kartografická vytvořená na základě objednávky (smlouvy o dílo), která v těchto případech automaticky

vstupují do režimu zaměstnaneckého díla, i když nebyla vytvořena v rámci pracovního poměru a v pozici zaměstnavatele je objednatel. Je nezbytné zdůraznit, že v současné praxi se stále více a více objevuje dříve poněkud opomíjený institut kolektivních děl, jenž nebyl dříve v praxi příliš používán. Kolektivním dílem je tak dílo, na jehož tvorbě se podílí více autorů, jež je vytvářeno z podnětu a pod vedením fyzické či právnické osoby s tím, že příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití. Ideálními příklady jsou nejrůznější druhy učebnic či antologií. Kolektivní dílo též ze zákona spadá do množiny děl zaměstnaneckých a za zaměstnavatele se považuje objednatel, tedy ten, pod jehož vedením bylo kolektivní dílo vytvořeno.

Je jisté, že vědecká díla se kromě jiného vyznačují především tím, že se snaží dosáhnout určitého cíle, jenž spočívá ve vyřešení či odborném popisu problému za použití vědeckých postupů a instrumentů. Z hlediska autorského zákona je důležitá především podoba (forma) vědeckého díla, která je zároveň jedním z jeho definičních znaků a ta je pak také autorským zákonem chráněna. Tedy autorský zákon nechrání výsledky vědeckého zkoumání, ale podobu díla jako takovou. Výsledky, ke kterým vědecké dílo dochází, jsou chránitelné na základě jiných právních předpisů, pokud vůbec. Jde především o práva, jež lze patentovat (kupříkladu právo k vynálezu). Zajímavou možností je i nekalosoutěžní ochrana podle občanského zákoníku, jež je v praxi uplatňována v případech ochrany výsledků vědecké tvorby spíše výjimečně a na svou příležitost teprve ještě čeká, a to i z hlediska judikování takových

postupů. Koneckonců si však dokážeme představit, že výsledky vědeckého zkoumání nejsou chránitelná vůbec, a to především v oblasti společenských věd.

V případě výkonu práv k vědeckým dílům s režimem zaměstnaneckého díla však v praxi vyvolává otázky převážně pracovní právní stránka věci. Většinou jde tedy o to, zdali dílo vzniklo v pracovním poměru či nikoli a rozhodující je, jak je vymezen v pracovní smlouvě či v dohodě o práci konané mimo pracovní poměr druh práce, který má zaměstnanec pro zaměstnavatele vykonávat. Jestliže je kupříkladu autor zaměstnancem Akademie věd České republiky, není většinou pochyb o tom, že druhem (hlavním obsahem) jeho práce je vytváření vědeckých děl. Pokud je však autor zaměstnancem akademické instituce, a to především vysoké školy, zůstává tato otázka většinou nejen nezodpovězena, ale je také nezodpověditelná. Druh práce stanovený pracovní smlouvou se v českém vysokém školství většinou „vypisuje“ do pracovních smluv pojmenováním akademické funkce – odborný asistent, docent, profesor – a zůstává velkou otázkou, co z hlediska druhu práce, již je zaměstnanec povinen vykonávat, vlastně obsahuje. Je přiměřeně jasné, že kupříkladu docent je povinen přednášet, vést semináře a diplomové práce, tedy učit, ale už vůbec není jasné, zdali je povinen v rámci zaměstnaneckého poměru vytvářet vědecká díla, tedy kupříkladu odborné publikace. Tuto nejasnost pak není možné ani vyjasnit nějakým jednostranným aktem ze strany zaměstnavatele, třeba v podobě interní normy, jež by stanovila, že do povšechného vymezení druhu práce spadá i tvorba vědeckých

děl – tím by byla výrazně narušena autonomní svoboda smluvních stran, byť jde o zákonem výrazně regulovanou pracovní smlouvu. Zaměstnavatelé občas také používají jednostranného dokumentu, nazývaného stanovení „pracovní náplně“, kterým konkretizují druh práce stanovený v pracovní smlouvě. Ani v tomto případě však nemůže stanovení „pracovní náplně“ vybočovat ze sjednaného druhu práce. Pokud je však sjednaný druh práce v pracovní smlouvě obsažen tak neurčitě, jako je to v případě akademických zaměstnanců, lze i těžko stanovovat srozumitelnou „pracovní náplň“, jež by odpovídala druhu práce.

Navíc se pracovní poměr a návazně i zákoník práce pro tvorbu autorských děl zoufale nehodí. Už samo zadání ze strany zaměstnavatele, o čem bude autor – zaměstnanec psát, trochu kulhá. Vymezení pracovní doby zákoníkem práce ve výši 40 pracovních hodin za jeden týden není také pro autorskou tvorbu, byť na poli vědeckém, příliš případné. Zkuste psát bez přerušení 8 hodin denně. Samostatnou a nejožehavější kapitolou je pak produktivita práce, na kterou navazuje i hodnocení splnění úkolů zaměstnance zaměstnavatelem. Laicky řečeno, lze normovat práci autora vědecké literatury třeba v tom smyslu, že musí odbornou práci vytvořit za nějaký časový úsek (viz § 300 zákoníku práce) a to pro každý případ ad hoc? A „trestat“ ho za to, když ve stanoveném termínu dílo neodevzdá? Asi ano, ale je to celé přitažené za vlasy a v praxi příliš nefunkční, a to i z toho důvodu, že pracovní poměr je typickým závazkem týkajícím se činnosti, nikoli však výsledku. Také snad proto bývají často vedle pracovních smluv uzavírány se zaměstnanci do-

hody o provedení práce, jež jsou závazkem ohledně výsledku, nikoli činnosti, které však nesmí překročit objem 300 hodin v kalendářním roce. A jsme zase zpět u produktivity práce.

V závěru této krátké úvahy nutno uvést, že všechny zápasy o to, zdali je dílo dílem zaměstnaneckým či nikoli, mají i své finanční pozadí a to především v případech, kdy zaměstnanec částečně vykonává pro zaměstnavatele práci nespočívající v tvorbě autorských děl, ale i dejme tomu práci spočívající v tvorbě autorských děl (viz shora ohledně vysokých škol). Tedy, stručně řečeno, zaměstnanec není ochoten kvůli nejasnému vymezení druhu práce v pracovní smlouvě za jednu mzdu učit a ještě navíc psát odborné práce v jakémsi nejasném rozsahu.

Recept na uvedené problémy je složitý a spočívá především v jasném pojmenování toho, co je předmětem pracovního poměru a co není. Jako vhodnější institut než je pracovní poměr, nabízí se smlouva o dílo a návazně smlouva licenční, která bude řešit i odměnu ohledně užití díla a dílo tak nebude zahrnuto do institutu díla zaměstnaneckého.

Jiří Srstka

PROBLÉMY S BIBLIOGRAFIÍ KATALOGU NK ČR

Na jaře letošního roku vyplul v souvislosti s upozorněním Obce překladatelů na povrch specifický problém ohledně evidence děl v České národní bibliografii¹, který v sobě zahrnuje databázové a právní aspekty.

Přestože se tento problém může jevit na první pohled jako poněkud malicherný, v souvislosti s chystanou úpravou osiřelých děl, rozšířením výjimek pro knihovny a v souvislosti s digitálním užitím děl vůbec, ať již legálním či nelegálním, má stav databáze knihoven pro uživatele i autory poměrně zásadní informační význam.

Co na tento ve skutečnosti dlouhodobější problém upozornilo? DILIA byla zastupovanými překladateli a především Obcí překladatelů upozorněna na fakt, že evidence překladatelů v katalogu Národní knihovny ČR (Dále jen NK ČR) vykazuje závažné nedostatky z hlediska úplnosti evidence děl překladatelů, jednoduše řečeno, že ve velice četných případech překladatelé v katalogu NK ČR u děl uvedeni nejsou. Proto se DILIA rozhodla NK ČR o tomto problému informovat a požádat ji o jeho nápravu.

Z vyjádření PhDr. Víta Richtra, který uvedenou problematiku za NK ČR s DILIA řeší, vyplynuly následující důvody aktuální situace.

NK ČR, coby garant zpracování „České národní bibliografie“, vychází při zpracování z „Mezinárodních standardů a doporučení pro oblast knihovnictví“, a to v souladu s anglo-americkými katalogizačními pravidly. Cílem standardů je zajistit efektivní jednotné zpracování dat knihovnami.

Tato pravidla mají celkem logicky za cíl katalogizaci knihoven sjednotit a pomocí „minimálních standardů“ zajistit jednak minimální rozsah a obsah dat, jednak knihovnám usnadnit zpracování ohromného počtu dat.

A protože se jedná o pravidla nastavená z pohledu knihoven, a to mezinárodně, nemusí se tato nutně potkat s národní úpravou autorskoprávní i s požadavky praxe v oblasti autorské, resp. uživatelské mimo knihovny. To se děje, i pokud se na danou situaci díváme z hlediska české autorskoprávní úpravy.

Právo být při užití díla uváděn jako autor je jedno z tzv. osobnostních autorských práv, a to jedno z práv „základních“. Toto pravidlo samozřejmě platí pro všechny autory, tedy i pro spoluautory, překladatele, adaptátory, ilustrátory apod.

Náš autorský zákon „katalogizací“ pro oblast knihoven v rámci „knihovní výjimky“ v § 37 autorského zákona² přímo upravuje,

1 Česká národní bibliografie je katalog děl provozovaný a spravovaný Národní knihovnou ČR.

2 Zákon č. 121/2000 Sb. v aktuálním znění.

a to, přirozeně, ve prospěch knihoven. Tedy v tom smyslu, že knihovny jsou oprávněny katalog děl vytvářet, a to i bez výslovného souhlasu autorů.

Jak je obvyklé pro všechny výjimky, i zde je však jednak nutné postupovat v souladu s tzv. třístupňovým testem, a také v souladu s osobnostními právy autora.

Právo, aby bylo dílo označeno jménem autora, je v případě knihovních katalogů pro autora jistě právem poměrně zásadním. Proto tuto povinnost pro knihovny také § 37 odst. 4 autorského zákona výslovně zakotvuje.

Je zřejmé, že knihovny nemohou postupovat při katalogizaci 100 % důsledně, zejména v případech, kdy dané údaje k dispozici zkrátka nemají (jako tomu často je v případě větších kolektivů autorů, v případě fotografů, ilustrátorů a pod.).

Nicméně v případě, kdy jsou pro knihovny údaje o autorech díla dostupné, vychází zákon z toho, že by v katalogu uvedeny být měly.

V daném kontextu se jeví některé z pravidel katalogizace být s tímto požadavkem českého autorského zákona v rozporu.

Pro příklad uvedu:

- využití databáze pro potřeby autorskoprávní je omezené nejen u překladatelů, ale i u spoluautorů (rozepisují se maximálně tři autoři), ilustrátorů a dalších osob se vztahem k publikaci
- katalogizační pravidla ukládají vytvořit selekční údaj pro překladatele v následujících situacích: 1) překlad poezie; 2)

opakovaný překlad téhož díla do jednoho jazyka; 3) ojedinělý překlad z určitého jazyka (sic!); 4) překlad díla bez uvedení autora

Na první pohled je zřejmé, že uvedená pravidla jdou mimo rámec výjimky povolené autorským zákonem.

Přístup NK ČR je však dle dosavadního průběhu debaty ve vztahu k tomuto problému poněkud vlažný a NK ČR argumentuje zejména finančními a kapacitními prostředky na zpracování.

Tento přístup ovšem DILIA, Obec překladatelů i dotčení autoři považují za poněkud zástupný a alibistický.

Požadavek Obce překladatelů, podporovaný DILIA, je poměrně jasný: v databázi NKP by měli být uvedeni všichni relevantní autoři, jsou-li údaje o nich pro NK ČR dostupné.

Tj. bez výjimky: původní autor (příp. autoři), překladatel/(é), případně další (např. autor adaptace, dramatinizace atd.), jakož i autoři ilustrací, fotografií a podobně, jsou-li v tiráži publikace uvedeni.

Z pohledu DILIA by měla NK ČR přistoupit k revizi způsobu zápisu nových děl do evidence NK a k průběžnému doplňování chybějících záznamů v databázi.

Bylo by proto určitě vhodné, kdyby NK ČR, coby garant katalogizace českých knihovních sbírek, zajistila, aby se v rámci standardů katalogizace s tímto právem autorů v rozsahu předpokládaném českým autorským zákonem počítalo a učinila vše potřebné pro nápravu aktuálního nevyhovujícího stavu.

Jan Barták

ŽALOBA DILIA PROTI ÚLOŽIŠTI WWW.ULOZTO.CZ

DILIA v zastoupení autorů již několik let vyvíjí snahu zamezit nelegálnímu šíření děl na všeobecně známém úložišti www.ulozto.cz, provozovaném firmou Nodus Technologies, s.r.o. (dále jen Nodus). Na tomto úložišti se ve velikém objemu (tedy řádově v tisících) vyskytují audiovizuální a slovesná díla, která tam byla uložena fyzickými osobami a jež jsou přístupná ke stažení komukoli bez svolení autorů a dalších nositelů práv, pochopitelně bez platby jakékoli odměny.

DILIA uzavřela v nedávné minulosti s Nodus smlouvu, která ji opravňovala mazat nelegálně uložená díla přímo v databázi. Tato smlouva se však ukázala být nefunkční i z toho důvodu, že Nodus i přes existenci smlouvy zabráňoval DILIA masivnímu zjišťování nelegálně uložených děl. Nodus pak sám tuto uzavřenou smlouvu jednostranně vypověděl z vykonstruovaného důvodu, který spočíval v tom, že DILIA se při mazání souborů v databázi „dopouštěla“ chybovosti nižší než 1%, a smazala tak omylem třeba diplomovou práci, napsanou o nějakém autorském díle. DILIA docílila této minimální chybovosti i z toho důvodu, že vyvinula speciální filtr, který upozorňoval na to, že soubor označený jako autorské dílo, ho nemusí obsahovat. Není však v silách nikoho, aby v kratších časových obdobích prověřoval všechny soubory označené jako autorské dílo mechanickou kontrolou, zdali toto skutečně ob-

sahují. A hlavně i po odstranění souborů se vymazaná autorská díla opětovně objevují na úložišti velice, až podezřele rychle, pochopitelně pod jinými odkazy (linky). Jde tedy o sisýfovskou a nikdy nekončící práci bez patřičného efektu, kde jsou navíc všechny náklady spojené s vyhledáváním neoprávněně uložených děl nachýleny na stranu DILIA.

Ve věci úložišť a na nich neoprávněně uložených autorských děl již několikrát rozhodovaly evropské soudy, bohužel však nikoliv ve prospěch autorů. Judikovaly kupříkladu, že provozovatel (vlastník) úložiště není povinen „sám od sebe“ kontrolovat obsah toho, co bylo na úložiště uloženo v tom smyslu, zdali se jedná o nelegální užití. Připomeňme si též, že celou problematiku kuse reguluje zákon č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, který ve zkratce říká, že provozovatel (vlastník) úložiště je povinen na vyzvání oprávněné osoby závadný obsah odstranit.

DILIA tak navrhla Nodus, aby zajistil průběžné odstraňování děl, které budou ze strany DILIA notifikovány v tom smyslu, že se nejen na úložišti nacházejí a znovu se tam objevují, ale také v tom smyslu, že určení takových děl nebude definováno linkem (odkazem), ale dílem vlastním (tj. jeho názvem, včetně částí). To však Nodus odmítl. A právě v tomto smyslu byla podána DILIA žaloba proti Nodus. Ta ve svém petitu (návrhu vlastního rozhodnutí soudu) požaduje, aby

byla stanovena povinnost, že Nodus musí nejen aktuálně odstranit věcně notifikovaná díla ze strany DILIA, která se objevila na úložišti, ale že je povinen i nadále obsah úložiště sledovat a zajistit, aby se již jednou notifikovaná díla na úložišti neobjevila, respektive byla bez prodlení smazána. Dále DILIA v žalobě požaduje, aby jí byl umožněn rychlý a nijak neomezený přístup do databáze tak, aby mohla bez problémů notifikovat neoprávněně uložená díla. DILIA svou žalobu opírá o zastupování cca 6.000 autorů a jejich děl, jež jsou evidována v kolektivní správě DILIA.

V závěru této stručné informace je nutné podotknout, že žalobu proti Nodus podala i IFPI (Národní federace hudebního průmyslu) ohledně děl hudebních, byť z jiného právního důvodu, a to z důvodu nekalé soutěže, čímž se obě žaloby vhodně doplňují. OSA pak podala žalobu proti úložišti www.hellshare.cz. Žaloba byla podána ze stejných důvodů jako žaloba DILIA. Doufejme, že všechny tři žaloby budou úspěšné a že budou rychle projednány a rozhodnuty.

Jiří Srstka

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDNÍHO DVORA – OSA VS. MARIÁNSKÉ LÁZNĚ

Každému, kdo alespoň trochu sleduje, co je v oblasti autorského práva nového, jistě neuniklo, že v posledních letech začíná hrát v zemích EU čím dál větší význam rozhodovací praxe Evropského soudního dvora (dále „ESD“). A každému, kdo dospěl do této fáze, určitě neunikl ani jeden z jeho letošních rozsudků z oblasti autorskoprávní – rozsudek C-351/12 OSA vs. Mariánské Lázně.¹

Tento rozsudek byl z přirozených důvodů zaznamenán i českými médii, které se oblasti autorskoprávní zabývají spíše v případech, kdy se v ní odehraje něco „skandálního“ (rozuměj, pro běžného čtenáře rozčilujícího).

Jak je podle jedné ze stran sporu zřejmé, dotýká se rozsudek české úpravy kolektivní správy, pojďme si tedy stručně shrnout, co v daném případě ESD judikoval.

Záležitost, ve které ESD rozhodoval, se týkala sporu českého kolektivního správce OSA a provozovatele lázeňských zařízení v Mariánských Lázních (dále také jen „lázně“) a jádro sporu je až triviální: jde o to, zda jsou lázně povinny platit odměny za zpřístupňování autorských děl prostřednictvím televizního/rozhlasového vysílání na přijímačích umístěných na pokojích lázeňských hostů.

Jde o otázku v českém kontextu vícenásobně řešenou v důsledku ne zcela povedených opakovaných legislativních zásahů do § 23 autorského zákona, které odpovídající právo,

tj. právo na tzv. „provozování rozhlasového a televizního vysílání“, upravuje.

V aktuální podobě totiž § 23 obsahuje výjimku pro zdravotnická zařízení.

A gros sporu spočívá v tom, zda lze lázeňskou péči, resp. ubytování hostů v rámci lázeňské péče za „poskytování zdravotních služeb ve zdravotnických zařízeních“, považovat.

Žalobcem je v daném případě OSA, která se placení odměn od lázní za provozování televizního vysílání ubytovaných hostů jménem autorů domáhá.²

Před ESD se ovšem nedostala (jen) tato, relativně triviální otázka, ale v důsledku velice urputné a sofistikované právní argumentace právního zástupce lázní, následující tři tzv. předběžné otázky:³

1 C-351/12 – ve věci, jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ... v řízení Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. proti Léčebným lázním Mariánské Lázně a.s.

2 DILIA výsledek sporu zajímá i z toho důvodu, že OSA DILIA pro oblast licencování „provozování televizního vysílání“ na základě smlouvy mezi OSA a DILIA zastupuje.

3 Pro úplnost právní terminologie: „předběžnými otázkami“ se v oblasti řízení před ESD nazývá proces, jehož prostřednictvím se soudy národních států mohou obrátit na ESD s dotazy týkající se práva evropského, komunitárního, coby na nejvyšší soudní instanci pro členské státy EU.

„1) Je třeba vykládat směrnici [2001/29]⁴ tak, že je v rozporu... výjimka nepřipouštějící odměnu autorům za sdělování jejich díla televizním či rozhlasovým vysíláním prostřednictvím televizního či rozhlasového přijímače pacientům na pokojích lázeňského zařízení, které je podnikatelským subjektem?

2) Je obsah těchto ustanovení týkajících se uvedeného užití díla ve směrnici natolik bezpodmínečný a dostatečně přesný, aby se jich mohli před vnitrostátními soudy dovolávat ve sporu mezi jednotlivci kolektivní správci [...], pokud [člen-ský] stát směrnici [2001/29] neprovedl správně ve vnitrostátním právu?

3) Je třeba... (příslušné články smlouvy o založení EU a směrnice o službách⁵, pozn. autora) vykládat tak, že brání v aplikaci vnitrostátní právní úpravy, která vyhrazuje výkon kolektivní správy autorských práv na území [členského] státu pouze jednomu (monopolnímu) [...] správci [...], a tím neumožňuje příjemci služby volný výběr [...] správce z jiného [členského] státu [...]?”

4 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Tzv. „informační směrnice“ – tato zkratka je dále v článku používána.

5 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu. Dále jen „směrnice o službách“.

Když uvedené otázky velice volně přeložíme z řeči právní do řeči „běžných smrtelníků“ a do kontextu české právní úpravy, budou znít takto:

1. Může český autorský zákon⁶ stanovit pro provozovatele lázeňského zařízení výjimku, aby na rozdíl od např. provozovatele hotelu či penzionu platil za umístění televizních či rozhlasových přijímačů, které umožní hostům sledovat televizní programy či poslouchat rozhlasové stanice na pokojích, bez toho, aby za to zaplatil autorům odměnu, tj. bez příslušné licenční smlouvy?

Tato otázka míří přímo k jádru sporu a ani právnímu laikovi asi netřeba blíže vykládat její obsah.

2. Pokud bude znít odpověď na první otázku ne, je možným důsledkem toho, že český autorský zákon komunitární právo porušuje, to, aby se zástupci autorů domáhali odměn přímo na provozovatelích lázní? (tedy navzdory existující české úpravě, která jim to, dle výkladu provozovatelů lázní, umožňuje?)

Tato otázka je již pro neprávnicka pravděpodobně zašmodrchanější a směřuje k poměrně obtížné právní problematice tzv. přímého

6 Zákon č. 121/2000 Sb. v aktuálním znění.

účinku směrnic EU. Tj. k otázce, zda směrnice, které zásadně zavazují pouze členské státy EU k tomu, aby ve svých zákonech správně provedly evropskou harmonizační úpravu v příslušné směrnici obsaženou, může, pokud tak ten který členský stát neučiní, zavazovat přímo občany či firmy daného členského státu.

A byla ze strany právních zástupců lázní nastolena samozřejmě proto, že lázně tvrdí, že tomu tak není.

3. Třetí otázka je již složitá i pro právníky, a to z hlediska jejího kontextu s jádrem sporu. Míří již totiž mimo informační směrnici, jejímž předmětem je harmonizace autorského práva a mimo jiné i výjimek z něj (tedy vlastního jádra sporu) k samotným zakladatelským dokumentům EU (SFEU) a směrnicí o službách. A to v důsledku, poněkud složitě argumentace právních zástupců lázní, že jejich klient byl poškozen na svých právech v důsledku porušení práva na svobodné usazování, resp. volný pohyb služeb legislativou České republiky tím, že si prakticky nemůže zvolit zástupce autorů (kolektivní správce) k uzavření licenční smlouvy v rámci EU dle své volby.

Pro úplnost doplňuji, že problematičnost dotazu nespátřuji v rovině věcné – tedy v možnosti danou otázku si klást, otázka je samozřejmě legitimní, ale ve vztahu k jádru sporu, kde provozovatel lázní odměny v důsledku aplikace výjimky pro zdravotnická zařízení podle § 23 českého autorského zákona odmítal platit.

ESD na uvedené předběžné otázky odpověděl následujícím způsobem:

„1) Článek 3 odst. 1 (informační) směrnice... musí být vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která vylučuje právo autorů udělit svolení k tomu, aby lázeňské zařízení, které je podnikatelským subjektem, sdělovalo jejich díla prostřednictvím vědomého zpřístupnění signálu pomocí televizních nebo rozhlasových přijímačů na pokojích pacientů tohoto zařízení, nebo takovéto sdělování zakázat...“

I odpověď na první otázku je tedy zcela nesporná a jednoznačná jako samotná otázka a je jistě srozumitelná i právnímu laikovi – pokud by aktuální česká úprava v § 23 autorského zákona měla být aplikována na provozovatele lázní, byla by v rozporu s informační směrnicí.

„2) Článek 3 odst. 1 (informační) směrnice... musí být vykládán v tom smyslu, že se jej kolektivní správce autorských práv nemůže dovolávat ve sporu mezi jednotlivci s cílem vyloučit použití právní úpravy členského státu, která je s tímto ustanovením v rozporu. Soud, jemuž byl takový spor předložen, je však povinen vykládat uvedenou právní úpravu v co největším možném rozsahu ve světle znění, jakož i účelu tohoto ustanovení, aby tak mohlo být dosaženo výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným tímto ustanovením.“

Odpověď na druhou otázku již pravděpodobně vyžaduje, stejně jako druhá předběžná otázka, „překlad“. ESD zde říká: přímý účinek směrnice v daném případě sice uplatnit nelze (tedy v případě jasně stanovené výjimky pro provozovatele lázní by nebylo možno se vůči provozovateli lázní domáhat neplatnosti výjimky a tedy i odměny přímo na základě směrnice), nicméně národní soud musí národní úpravu vykládat pokud možno tak, aby byla se směrnicí v souladu.

Při převedení na jádro sporu mezi OSA a Mariánskými Lázněmi to, dle mého soudu, znamená, že přestože nelze přímo aplikovat směrnici, je třeba se podívat na přesné znění § 23 a pokusit se jej vyložit v souladu se závěrem ESD uvedeným v bodě 1 – tj. že by výjimka vůči provozovatelům lázní byla v rozporu s informační směrnicí. A protože § 23 nestanoví výjimku „provozovatelům lázeňských zařízení“, ale říká, že „Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se podle § 18 odst. 3 nepovažuje zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních.“, dle mého názoru lze česká úprava vyložit tak, že tato výjimka se nemá vztahovat na provozování rozhlasového a televizního vysílání v rámci ubytování lázeňských hostů.

„3) Článek 16 směrnice... o službách..., jakož i články... SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která výkon kolektivní správy autorských práv k určitým chráněným dílům na území tohoto státu vyhrazuje

pouze jednomu kolektivnímu správci autorských práv, a tím takovému uživateli těchto děl, jako je lázeňské zařízení dotčené ve věci v původním řízení, brání ve využívání služeb poskytovaných správcem usazeným v jiném členském státě.

Článek 102 SFEU však musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že prvně zmíněný kolektivní správce autorských práv požaduje za své služby sazby, které jsou podstatně vyšší než sazby uplatňované v jiných členských státech, za podmínky, že srovnání výše sazeb bylo provedeno na jednotném základě, nebo že vyžaduje přemrštěné ceny bez přiměřeného poměru k hospodářské hodnotě poskytnutého plnění, je známkou zneužití dominantního postavení.“

S ohledem na to, že, jak píše výše, nespátřuji tuto otázku ve vztahu k předmětu sporu za příliš relevantní, nebudu se příliš zabývat ani odpovědí ESD na tuto otázku, a to i z toho důvodu, že rozbor této otázky i odpovědi ESD na ni by vydal na samostatný článek. Tím ovšem nechci bagatelizovat tuto část výroku analyzovaného rozsudku, jedná se naopak o výrok velice významný.

Týká se totiž dlouhodobě skloňovaného a choulostivého tématu monopolu kolektivní správy a uplatňování pravidel EU ohledně volného pohybu služeb a ohledně pravidel ochrany hospodářské soutěže na oblast kolektivní správy.

Velice stručně shrnuto, ESD zde judikuje, že samotný monopol kolektivní správy jako takový není porušením komunitárního

práva, nicméně chování takového monopolního kolektivního správce může naplnit známky jednání, které je v rozporu s ochrannou hospodářské soutěže stanovené právem EU, a to konkrétně zneužitím dominantního postavení na trhu.

Tolik (v rámci možnosti) stručné shrnutí předmětného rozsudku ESD.

Závěrem se tak trochu vrátím na začátek a navážu na to, proč jsou rozsudky ESD zajímavé i pro „běžné smrtelníky“ a nejedná se o oblast vyhrazenou expertům na evropské právo. Je tomu tak proto, že rozsudky ESD závazně vykládají evropské, komunitární

právo, které je v případě nařízení a směrnic národnímu právu nadřazené – výklad práva v rozsudcích ESD tak nepřímo ovlivňuje i výklad legislativy národních, tedy i té české.

Závěry, plynoucí z analyzovaného rozsudku ESD, se jeví být relativně jasné, nechme se tedy překvapit, zda podobně jasný bude i rozsudek Krajského soudu v Plzni, který předběžné otázky v dané věci ESD předložil.

Jan Barták

LIBRETO K DVOŘÁKOVĚ A KVAPILOVĚ RUSALCE

Pokud se po představení *Rusalky* optáte diváků, o čem že vlastně tato opera je, dostane se vám většinou odpovědi, že o věrné lásce Prince a Rusalky, která nemohla být naplněna, protože Princ byl pozemský člověk a Rusalka víla z pohádky, což dost dobře nejde dohromady. Při bližším vyptávání zjistíte, že diváci představení většinou nejsou schopni libreto *Rusalky* konkrétně vnímat, až na známé věty jako kupříkladu „Měsíčku na nebi hlubokém...“, že libreto vlastně neslyší a ani slyšet nechťejí, jsou zcela opanováni hudbou a vlastní inscenací, jež svou vizuální podobou diváka také většinou zahlcuje. Je toho na diváka asi až příliš mnoho - hudba, zpěv, kulisy, kostýmy, protagonisté s hereckými a pěveckými výkony a já nevím co ještě. Zabývat se konkrétní podobou libreta v průběhu inscenace *Rusalky* je tak až nepřipadné, respektive skoro nemožné. Důvody pro to, že diváci nejen obsah této opery neznají a nesledují libreto ve všech jeho záhybech, jsou minimálně tři. V přívalu hudby nejsou schopni jednotlivá zpívaná slova a věty vůbec rozeznat, emoce hudby je taková, že převažuje zcela nad zpívaným textem, který se zdá být druhotným, a hlavně se divák domnívá, že obsah opery je jednoduchý, že ho zná a že v jednotlivostech se není zapotřebí jím více zabývat.

V zahraničí, kde se *Rusalka* poměrně často uvádí, tomu tak většinou není. Negen diváci, ale především inscenační tým, nad libretem dlouze uvažuje a analyzuje jej. Většinou nejednoznačné

výsledky těchto úvah se pak snaží vtělit do inscenační podoby představení, ve kterém často brutálně škrtá. Čistý čas opery se - pochopitelně v závislosti na tempech nastolených dirigentem - blíží i tak ke třem hodinám (v ustálené verzi hrané v českých divadlech tři hodiny přesahuje) a pokud se k takovému nějakému představení dostane český divák, je upřímně zděšen a nadává na takovou inscenaci, kudy chodí. Český divák je totiž v naprosté většině prodchnut konzervativními, povýtce romantizujícími podobami *Rusalky* nejen z divadla, ale i z televize s tím, že si vůbec nedokáže představit jiného vodníka, než toho hodného tatíčka, jevově splyvajícího s podobou Eduarda Hakena, byť z libreta vyplývá, že jde o poměrně brutálního „vodního muže“.

Domnívám se, že tato romantizující představa českého diváka oplývá sentimentalismem, který již zcela není na místě, protože vkus diváka v době, kdy *Rusalka* vznikla, byl zcela odlišný od současného, svým způsobem racionálně determinovaného vnímání, které již ze svého časového ukotvení nemůže obsah opery vnímat jako divák tehdejší. Tedy pokud současný divák tvrdí, že ho ve všem oslovuje romantismus této opery jako v době jejího vzniku, nemůže mít zcela pravdu. Na konci 19. století bylo umění přímo zaplaveno romantismem v nejrůznějších uměleckých žánrech (pravda, *Rusalka* měla premiéru až v roce 1901), ve velké části byly konkrétní romantické opusy z dnešního pohledu i hutným balas-

tem, jež již dnes nejde strávit, a to právě díky odlišnému, povýtce racionálnímu pohledu současného diváka. Nutno též podotknout, že tehdejší autoři romantického oboru nebrali velké ohledy na nějaké racionální či jiné významy toho, co do svých děl umístili. Brali tedy, odkud mohli, jen aby mohli docílit zásadního efektu romantického díla - sentimentalizující a smutné katarze v tom smyslu, že láska nedošla svého naplnění, byla vykoupena smrtí obou či jednoho z milujících se dvojice, protože se nedokázala ubránit všednosti a lásce nepřejícím zákonitostem tohoto světa.

Tím vůbec nechci říci, že Kvapil s Dvořákem stvořili balast, ale určitě se nesnažili o to, aby jejich dílo mělo za každou cenu jasné výkladové kontury a zřejmě spíše podléhali různě se vinoucímu příběhu v jeho sladkobolné podobě. Pokud blíže zkoumáme libreto *Rusalky*, zjistíme, že spoustu věcí je nejasných a že se můžeme pouze domnívat, jak tomu asi skutečně je. Samotný začátek *Rusalky* je vlastně šokující. Lesní žínky koketují s Vodníkem. Nejde jen o hubičky, ale i o lože Vodníkovo ve zcela jasném slova smyslu. Problém spočívá především v tom, že divák většinou zaměňuje vodní žínky s rusalkami, jež jsou sestrami Rusalky a dcerami Vodníka a které na scéně nikdy nevidíme, pouze je uslyšíme z pozadí, respektive z nitra jezera. Mimochodem Rusalka dle scénické poznámky je od začátku opery přítomna na scéně a přihlíží kokeťerii vodních žínek s jejím otcem, který je k sobě, byť žertovně, ale i eroticky láká. Zavržená Rusalka se pak stává bludičkou, která má zcela jiný charakter než rusalky či vodní žínky. Bludička bloudí nekonečně vodními mokřinami a láká k sobě lidi proto, aby zahynuli v bažinách. V případě *Rusalky* jde tedy zřejmě o pomstu všem lidem, která byla způsobena zradou Princovou. Takže pozor! Pokud

se chceme v ději alespoň trochu orientovat, musíme z hlediska motivu i příběhu rozlišovat vodní žínky, rusalky a bludičky s tím, že rusalky na scéně vůbec nevidíme a bludičku pouze jednu - zavrženou Rusalku. K totálnímu zmatení dochází ve třetím jednání, kdy Vodník zamění lesní žínky, které ho v prvním jednání sváděly, se svými dcerami, tedy rusalkami (chtělo by se říct „vodnicemi“) tímto veršem: *“Nelaškejte plaše, děti moje zlatovlasé, rodná voda naše, lidským rmoutem zkalila se”*. Mluví ovšem k vodním žínkám, nikoli k rusalkám! Charakteristiku bludiček se pak dozvíme ve třetím jednání ze zpěvu rusalek, jak jinak než pod vodou: *“Lákej lidi svítem svým, na rozcestí těkej teď, světýlkem svým modravým do hrobu jim svět! Na hrobech a rozcestích jiných sester najdeš rej, v reje vodních sester svých už se nevracej!”* Nicméně, proč se ostatní bludičky hojí na lidském plemeni, se dozvíme asi z charakteristiky lidí, podané výstižně Ježibabou na začátku třetího jednání: *“Člověk je člověkem teprve, v cizí krev když ruku stopil, zbrocen, když vášní až do krve bližního krví se opil.”* Je to zajímavá charakteristika i s přihlédnutím k tomu, že Ježibaba zřejmě není ze světa nadpřirozených lesních příšer, ale jde snad o člověka, což jde z libreta dovodit ze zpěvu Rusalky v prvním jednání: *“Sama jsi živlem, sama jsi člověkem.”* Třetí jednání nás však opět uvede v pochybnosti, neboť Ježibaba při scéně s Hajným a Kuchítkem zpívá: *“Pro peklo ať roste, prokletý rod váš...”* Ježibaba se na jednu stranu stýká se starou Hátou, kterou též na scéně nikdy nevidíme - pozor na záměnu s Hátou z *Prodané nevěsty* - na druhou stranu bez problémů komunikuje s obyvateli vodní říše. Nemá však zcela zjevně schopnost vkročit bez újmy do jezera a je především velice reálná na rozdíl od ostatních obyvatel vodní říše. Nedefinovatelná Ježibaba je tak hnací si-

lou celého děje. Ona přetvoří Rusalku na člověka, ona navrhne Rusalku, aby zabila nožem (jak pozemské!) Prince, a když to Rusalka odmítne, nepomůže jí a nechá ji napospas jejímu osudu bludičky (zdali proměna do podoby bludičky je osudově automatická nebo zdali ji někdo způsobí, se z libreta nedozvíme). Z hlediska stavby dramatu je také zajímavé, že v prvním jednání Ježibaba, byť v podmiňovacím způsobu, vypoví celý příběh tak, jak se bude odehrávat až do posledních minut opery: *“A když lásku neokusíš na světě, zavržena žítí musíš v hlubinách zas prokletě... ztratíš-li tu lásku, po níž tvůj cit prahne, kletba vodních mocí zas tě v hloubku stáhne... prokleta-li se vrátíš ve vodníkovu říš, miláčka svého také zahubíš...”* V činoch by se řeklo, že už koneckonců není o čem hrát, když je vše vyzraženo, pro operu to však zcela zjevně neplatí. Předpověďmi toho, co se v blízkém budoucnu stane, se opera ostatně jen hemží.

Mimochodem Ježibaba je nápadně podobná Cizí kněžně. O Cizí kněžně nevíme vůbec nic a její podobnost s Ježibabou nám především připomene její poslední strmá pěvecká fráze z 2. jednání, směřovaná na Prince: *“V hlubinu pekla bezejmennou, pospěšte za svou vyvolenou!”* Koneckonců, proč by se Ježibaba v přeměně za Cizí kněžnu nemohla dostat na zámek stejně jako Vodník? Nelze si též nepovšimnout toho, že Ježibaba i Cizí kněžna jsou rozsahem hlasu velice podobné role, tedy jde o altové role, byť Cizí kněžna v závěru druhého jednání jde tónově nad úroveň altového rozsahu. V minulosti se často stávalo, že Ježibabu a Cizí kněžnu zpívala jedna představitelka, a to asi především z hlediska úspornosti. Logiky nemá závěr druhého jednání ani za mák. Vodník prokleje Prince: *„V jinou spěš náruč, spěš a spěš! Objeti jejímu neujdeš!”*, čímž opět předznamená vyústění

děje opery. Cizí kněžna se Vodníka pranic nepoleká a odchází se shora uvedenou frází na rtech od Prince, kterého vlastně získala odehnáním Rusalky tak, jak chtěla a zřejmě už o něj dále nejeví z blíže neurčených důvodů zájem a posílá ho za Rusalkou do pekla. Její motivace se snad dá vysvětlit vstupní frází na začátku 2. jednání: *“Ne, není to láska, hněvivý je to cit, že jiná dlí, kde já jsem chtěla být a že jsem jeho miti neměla, ať štěstí obou zhyne docela.”* I milostný vztah Rusalky a Prince má v ději své podivnosti. Po zjevení Rusalky Princovi (dle scénické poznámky vyjde Rusalka z chalupy na břehu jezera bosa a v popelavých šatech nuzného dítěte) i Princ předjímá chmurně romantický závěr opery: *„Vím, že jsi kouzlo, které mine a rozplyne se v mízný rej, leč dokud čas náš neuplyne, ó pohádko má, neprchej.”*

V druhém jednání se dozvíme přímo od Prince, jak dlouho Rusalka pobyla na zámku, než se ji princ rozhodl pojmout za ženu: *“Již týden dlíš mi po boku.”* V době, kdy je svatební veselí v plném běhu, Rusalka po rozhovoru s Vodníkem vyběhne zoufalá ze síně k rybníku, rozkládajícímu se před zámek (jde mimochodem o neřešitelný inscenační oříšek ve smyslu přesunu z interiéru do exteriéru, neboť z téhož rybníka zpívá Vodník svou proslulou árií „Celý svět nedá ti, nedá“ a někdy je rybník nahrazen kašnou, což je ještě podivnější), a když je Princ upozorněn Cizí kněžnou, že Rusalka prchla, laxně odpoví: *“Kam prchla? Milý bůh to ví.”* a věnuje se dále Cizí kněžně přes ten fakt, že svatební veselí by mělo právě vrcholit. Ovšem bez nevěsty, a to Prince vůbec nerozhází. To, že v závěru opery přijde za Rusalkou již jako za bludičkou, můžeme těžko na základě všech okolností v relaci k jeho vrtkavosti, nestálosti a slabosti odvozovat od jeho lásky k Rusalku, spíše však je důvodem

prokletí, které spadlo na jeho hlavu, pokud ovšem tímto prokletím vůbec není láska jako taková, či fakt, že se smísily dva nespojitelné světy a vznikne z toho osobní katastrofa dvou milenců. Takový výklad by byl jistě jedním z nejhezčích dějových momentů opery, pokud je tak však diváků chápán.

Kvapil s Dvořákem však navíc do romantického příběhu prazvláště zakotvili úlohu Boha. Jistě si dokážeme představit, že na jedné straně příběhu existuje svět lidí, který je naštěstí mistrně dokreslen tím, co zpívají Hajný s Kuchtíkem, a že na druhé straně stojí pohádkový svět lesních živilů v čele s Vodníkem a Ježibabou, s tou, jak již bylo řečeno, vlastně jen tak napůl. Stejně tak jde pochopit, že lidé ve svém světě věří v Boha, který je v operě neustále v textu akcentován („*Němá-li ústa tvá, Bůh to ví... ať nás Pánbůh chrání... Pánbůh dej, Pánbůh dej, ve zdraví ho zachovej...kam prchla, milý Bůh to ví...pro živého Boha, strýčku, jdi tam sám...zaklínám Boha i běsy*“). Je však otázkou, do jaké míry pohádkový svět lesních živilů podléhá „pravomoci“ Boha, protože se koneckonců neustále propojuje se světem lidí, a do jaké míry kouzla, fungující prokletí a vše s tím spojené, jsou v souladu s tvrzenou přítomností Boží. Na tuto otázku nenajdeme pochopitelně v operě odpověď až na zcela nejasný závěr, kdy poslední slova Rusalky jsou: „*Za tvou lásku, za tu krásu tvou, za tvou lidskou vášeň nestálou, za všechno, čím klet jest osud můj - lidská duše, Bůh tě pomiluj.*“

V závěru tedy vstupuje Bůh jako takový do lesního světa strašidelných živilů, pokud se Rusalka s jeho existencí neseznámila v průběhu svého pobytu na zámku a nekonvertovala i v tomto smyslu do světa lidí.

Výše uvedené úvahy byly podány pochopitelně v patřičné nadsázce, protože ve skutečnosti jde především o fantastickou hudbu *Rusalky* a libreto je, jako u každého hudebně dramatického díla, oprávněně až na druhém místě. Nicméně nesmíme zapomenout, že opera se inscenuje na jevišti a že inscenací dochází k divadelní vizualizaci opery, která se musí opírat nejen o hudbu, ale především o libreto. Nutno podotknout, že převedení *Rusalky* do scénické podoby je z rejstříku českých oper ten nejobtížnější úkol snad vyjma *Příhod lišky Bystroušky* od Janáčka. Je otázkou, do jaké míry jsou dnes inscenátoři schopni inscenovat *Rusalku* v tradiční podobě tak, aby se inscenace nestala místo romantické komickou. Zahraniční inscenace *Rusalky*, kde jak inscenátoři, tak diváci nejsou zatíženi tradičními výklady země původu díla, jsou však právě často podloženy podobnými a oprávněnými úvahami, jak bylo řečeno v úvodu této stati. Výsledkem jsou inscenační podoby *Rusalky*, které bych rozhodně nezatracoval, pokud svou povahou nejdou proti Dvořákově hudbě jako takové a pokud jejich logika má pevnou výkladovou bázi, o níž se může inscenace opírat. Pokud tomu tak není, můžeme pouze zvolat spolu s Vodníkem: „*Pomstím se, pomstím, kam říš má dosahá!*“ Jde však o to, kam až dnes naše říš dosahá, že.

Jiří Srstka

VÝROČÍ ČLENŮ SPOLKU DILIA V ROCE 2014

50 PaedDr., PhD. Ivo HARÁK
Mgr. Petr MALÁSEK

55 Mgr. Marek JÍCHA
Prof. JUDr. Ivo TELEČ

60 Zdeněk BARTÁK
Mgr. Daniel DÍTĚ
Prof. Dr. Josef DOLISTA
Ing. Daniel FIKEJZ
PhDr. Alena FIŠEROVÁ
Mgr. Svatopluk K. JEDLIČKA
PhDr. Anna KARENINOVÁ, Ph.D.
Mgr. Jiří KODEŠ
Mgr. Dušan KUKAL
Mgr. Vlastimil PEŠKA
Helena REJŽKOVÁ
Mgr. Josef ŘEHÁČEK
MgA. Jaroslava ŠIKTANCOVÁ
Prof. MUDr. Jan ŠKRHA, Dr.Sc.
Mgr. Zdeněk ZELENKA

65 Milan DVOŘÁK
PhDr. Marie HAVRÁNKOVÁ
Mgr. Jiří KASL
Ing. Stanislava KELLNEROVÁ
Václav KNOP
Mgr. Antonín KOPŘIVA
Jiří KVASNIČKA
Mgr. Olga PAVLOVÁ
Doc. JUDr. Přemysl RABAN, CSc.
PhDr. Lubomír SYNEK
PhDr. Zdena ŠMÍDOVÁ
Mgr. Marie VÁLKOVÁ

70 MgA. Antonín DAŇHEL
Dr. Petr DRDA
Ludmila ENGELOVÁ
PhDr. Milena FUCIMANOVÁ
MgA. Kristian HÝNEK
PhDr. Alexander JERIE
MgA. Otakar KOSEK
Mgr. Šárka KOSKOVÁ
Marta KRUŽÍKOVÁ

Doc. Dr. Igor LIŠOVÝ
Rudolf PAPEŽÍK
JUDr. Petr PROUZA
PhDr. Blanka STÁRKOVÁ
Mgr. Václav VODIČKA

75 Jiřina BENDO VÁ
ak.arch. Jindřich GOETZ
Irena GREIFO VÁ
Prof. Dušan KLEIN
Vladimír KÖRNER
Ivan KRAUS
Doc. Mgr. Jiří MACÁK
Mgr. Martin SKYBA
Mgr. Jiří STÖHR
Prof. Mgr. Jaromír ŠOFER
Dušan ZÁHUMENSKÝ

80 prom.fil. Václav ČAPEK
PhDr. František FRÖHLICH
Juraj HERZ
Miroslav ONDRÍČEK
Mgr. Vladimír SKALSKÝ
Jiří ŠÁMAL
Věra ŠIMKOVÁ - PLÍVOVÁ
Alexander ZAPLETAL

85 Václav DANĚK
PhDr. Jarmila EMMEROVÁ
Jiří HANIBAL
Lubomír ŠTERC
doc. MUDr. Josef Alois TICHÝ, CSc.
Vlastislav TOMAN
Mgr. Jiří VOJTA

90 PhDr. Vlasta DVOŘÁČKOVÁ
JUDr. Šárka LIPSKÁ
Ludmila ROMPORTLOVÁ

**Gratulujeme a přejeme všem
hodně osobního štěstí,
pohody, i tvůrčích sil!!!**

ÚMRTÍ ČLENŮ SPOLKU DILIA NA KONCI ROKU 2013 A V ROCE 2014

Otto Zelenka
Ferdinand Havlík
Jiří Bednář
Zdeňka Škvorová
Viktor Růžička

12. 3. 1931 – 22. 10. 2013
17. 6. 1928 – 28. 10. 2013
11. 11. 1941 – 17. 11. 2013
2. 11. 1929 – 12. 12. 2013
10. 3. 1943 – 13. 2. 2014

KONTAKTY

DILIA,

divadelní, literární, audiovizuální agentura o. s.
Krátkého 1
190 03 Praha 9 - Vysočany

ŘEDITEL

prof. JUDr. Jiří Srstka
tel.: 283 892 686

Sekretariát ředitele

Eva Kraupnerová
tel.: 283 893 603
fax: 283 893 599

Ústředna: 283 891 587

Linka pro volání z mobilu: 606 614 658

AGENTURA

Divadelní oddělení

vedoucí
Zdeněk Harvánek
tel. a fax: 266 199 876

Hudební oddělení

vedoucí
Zdeněk Harvánek
tel. a fax: 266 199 876

Literární oddělení

vedoucí
Barbora Beránková
tel.: 266 199 841

Mediální oddělení

vedoucí
Mgr. Jan Barták
tel.: 266 199 862, 283 890 666
fax: 283 891 599

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA AUTORSKÝCH PRÁV

ředitel kolektivní správy

Mgr. Jan Barták

tel.: 266 199 862, 283 890 666

fax: 283 891 599

PRÁVNÍ ODDĚLENÍ

Mgr. Viktor Košut

tel.: 266 199 865

Mgr. Klára Parkanová

tel.: 266 199 847

dědictví a úschova děl

Zuzana Hůlková

tel.: 266 199 834

EKONOMICKÉ ODDĚLENÍ

hlavní ekonom

Anna Tichá

tel.: 266 199 818

vedoucí honorářové účtárny

Václava Kaplanová

tel.: 266 199 867

Podrobné členění jednotlivých oddělení včetně seznamu zaměstnanců a jejich kompetencí naleznete na www.dilia.cz. E-mailové adresy zaměstnanců DILIA jsou ve formátu **prijmeni@dilia.cz**.

Kudy k nám: Metrem B na stanici „Vysočanská“, poté cca. 3 min. pěšky. Ulice Krátkého se nachází naproti Galerii Fénix ze strany, kde je ČSOB a KB. V přízemí naší budovy se nachází restaurace U Kapitána, na budově je velký nápis DILIA.

DILIA,
divadelní, literární, audiovizuální agentura o.s.

Krátkého 1
190 03 Praha 9 – Vysočany

